



# **Jaarboekje van het Oudheidkundig Genootschap "Niftarlake" 1993**

<https://hdl.handle.net/1874/9411>

# JAARBOEKJE

1993

VAN HET  
OUDHEIDKUNDIG  
GENOOTSCHAP

‘NIFTARLAKE’



## Ereleden en bestuur

- Ereleden* Jhr P.H.A. Martini Buys, Brugge, België  
Mr J.H. van den Hoek Ostende, Amsterdam
- Lid van verdienste* A.J.A.M. Lisman, Nieuwersluis
- Bestuur* Drs E. Munnig Schmidt, voorzitter  
Nieuwerhoek, 3632 AD Loenen a/d Vecht (02943) 1280
- Mw Dr M.A. Dukes-Greup, vice-voorzitter, Amsterdam
- Mw C.H. ter Laan-Dingemans, secretariaat  
Herengracht 6, 3601 AL Maarssen (03465) 71921
- J.N.W. Voorhoeve, penningmeester, Vreeland
- Mw Drs G. Recter, bibliothecaresse, Bijdorp, Oud Over 8,  
3632 VD Loenen a/d Vecht (02943-4653)
- Leden* A.J.A.M. Lisman, Nieuwersluis  
J.H.P. Roeland, Wassenaar
- Redactie  
voor 1994* Drs E. Munnig Schmidt  
Nieuwerhoek, 3632 AD Loenen a/d Vecht (02943) 1280
- Betalingen* Postbank nr. 513805  
t. n. v. Penningmeester Niftarlake te Vreeland

# Ledenlijst 1993

van het Oudheidkundig Genootschap 'NIFTARLAKE'

## Abcoude

Drs J. Baalbergen  
M.M.A. Bessem-Aalbers  
R. Bianchi  
Drs D.G. Carasso  
Mr G. van Donkersgoed  
Prof. Dr A.J. Dunning  
Mw J. Elema  
Mw B.S.J. Elzinga  
W.J. Engel  
Gemeente Abcoude  
Mw W.D. de Graaf-Vossestijn  
J. de Groot  
Historische Kring Baambrugge Abcoude  
J.Th. Kemme  
W. van ter Meij  
J.J. Pabon Jr  
J. van Santen  
Mw E.M. Scholte-Vis  
J.B. Schreur  
Ir D.L.H. Slebos  
Mr J.W.F.M. Swinkels  
Mw A. den Toom-Naafs  
W.C.C. Trouw  
Mw G.L.J. Uiterwaal-Völker  
Mw M.A.J. Vreeken-van Brink  
J.E. Wustenhoff

## Aerdenhout

Mr Ir J.J. Smorenburg

## Almelo

C.J.M. Bak

## Amersfoort

Rijksdienst Oudheidk. Bodemonderzoek  
Stichting Museum Flehite

## Amstelveen

J.W.N. van Achterbergh Jr  
J.E. v.d. Dussen  
Mw M. Fruithof-Matthes  
D. Hoen  
Mw C. Lugt  
Mw H. Vlot-van Lonkhuyzen

Sandbergstraat 8, 1391 EL  
Willem v. Abcoudeaan 11, 1391 CC  
Meerzicht 1, 1391 AR  
Dr. Koomansstraat 21, 1391 XA  
Folkert Postlaan 6, 1391 AV  
Angsteloord 63, 1391 ED  
Dr. Koomansstraat 1 H, 1391 VZ  
Ereprijs 27, 1391 TA  
Angsteloord 5, 1391 EB  
Gemeentehuis, 1391 EL  
Meerweg 19, 1391 HG  
Gein Noord 26, 1391 GZ  
Folkert Postlaan 1, 1391 AV  
De Tourton Bruynsstraat 3, 1391 EM  
Zilverschoon 107, 1391 XS  
D. v. Troostwijkstraat 51, 1391 ER  
Heinkuitenhof 14, 1391 TS  
Sandbergstraat 14, 1391 EL  
Jan Trouwstraat 4, 1391 TT  
Leo Dorgelmanstraat 8, 1391 EW  
Gein Zuid 7, 1391 GT  
Kievitsheuvel 37, 1391 AP  
Torenlaan 32, 1391 AM  
Kerkplein 14, 1391 GJ  
D. v. Troostwijkstraat 46, 1391 ET  
Koppelland 11, 1391 EV

Merellaan 29, 2111 GK

Horstlaan 76, 7602 AN

Kerkstraat 1, 3811 CV  
Breedstraat 80, 3811 BL

Amsterdamseweg 270, 1182 HN  
Camera Obscuralaan 103, 1183 JX  
Bos en Vaartlaan 72, 1181 AD  
Westelijk Halfroond 483, 1183 JD  
105 St. Philipsland, 1181 JJ  
Ferd. Bolweg 89, 1181 XC

**Amsterdam**

\*Mw D.J.K. Beynes-Heymeyer van Heemstede

Mw E.G.H. Blauwkuip-Haker

Mw J. Boers

Ir R.G.M.P.N. Bosch van Drakestein

Mw Mr Dr M.A. Dukes-Greup

Drs P.M. Fischer

Gemeentelijk Archief

Mw J.H. Greup-Nicolai

Mr J.H. v.d. Hock Ostende

K. Hoen

M.M.W. Kasteleyn

K.F. van Leuven

B. Lubberhuizen

\*P.J. Meertens Instituut

Mw A.M.J. Oosterbroek-Smilde

Mw E.G. Pannevis-Lammerts v. Buuren

W.A.C. Reesink

J.R. Ritman

Mw J.C.B. Straatman

J.M. Tor

Universiteitsbibliotheek

Mw M.M. Welle

Dr C.J.J. Westermann

J. Zwaan

**Ankeveen**

Curtevenne Stichting

A. v.d. Lee

**Apeldoorn**

Drs R.Th. Schoenmaker

**Arnhem**

J.E. v.d. Sleesen

**Baambrugge**

H.F. Anger

M. Blokhuis

Mw Drs S. Boerdam

Mw J.E. Croon-Ogterop

Jhr Mr J.E. v.d. Does de Willebois

Mw M. van Erven Dorens-Vinck

Mw E. v.d. Lee

Mw Drs L.B. Lugt

Mw J.J. Tholenaar-Mannheimer

G.H. van Walbeek

**Baarn**

Mw C.E.B. v.d. Arend Schmidt-Oost Indië

Cannenburg 39, 1081 GV

Prinsengracht 1043, 1017 KP

Van Woustraat 44 3h, 1073 LM

Herengracht 66, 1015 BR

Beethovenstraat 249, 1077 JE

Hemsterhuisstraat 173, 1065 JZ

Amsteldijk 67, 1074 HZ

De Boelelaan 267, 1082 RC

B. Wieringerstraat 22, 1013 EB

Raphaëlstraat 11, 1077 PN

Olympiaplein 77, 1077 CR

Minervalaan 71-11, 1077 NS

J.W. Brouwerstraat 32, 1071 LK

Keizersgracht 569-571, 1071 DR

Nic. Maesstraat 38 h, 1071 RB

Minervalaan 84-1, 1077 PK

Koninginneweg 40, 1075 CZ

Bloemgracht 19 h, 1016 KB

Minervalaan 60 11, 1077 PD

Egelantiersstraat 10 b, 1015 PL

Singel 425, 1012 WP

Veerstraat 15 1, 1075 SL

Prinsengracht 1029 A, 1017 KP

Lijzijde 45, 1034 KN

van Breelaan 9, 1244 PB

Hollands end 89, 1244 NP

Groene Kijkerweg 1, 7371 GB

Bergstraat 97, 6811 LE

Pr. Beatrixstraat 13, 1396 KD

Rijksstraatweg 25, 1396 JD

Rijksstraatweg 22, 1396 JM

Kleiweg 34, 1396 HX

Dorpsstraat 23, 1396 KG

'Valk en Heyning' Rijksstraatweg 147,  
1396 JK

Rijksstraatweg 113, 1396 JH

'Geinwijk' Rijksstraatweg 91, 1396 JG

'Kroonsteijn' Rijksstraatweg 125, 1396 JJ

Dorpsstraat 31, 1396 KH

Prinses Carolinalaan 2, 3743 JH

**De Bilt**

Mw P.A.L.M. de Wit-van der Grinten

Zorgvliet 29, 3732 EP

**Bilthoven**

Mw B. Bleeker-Eeuwens

Soestdijkseweg 95, 3721 AA

Mw L. Quispel-de Langen

Noord Houtringelaan 32, 3722 BR

B. Vermeulen

Rembrandtlaan 93, 3723 BM

Sj. Vrind

Lassuslaan 55, 3723 LH

Mw Wouters-Mertens zur Borg

Sweelincklaan 69, 3723 JC

**Blaricum**

Mw J. Dudok van Heel

Torenlaan 72, 1261 GG

Mw. H.E. Rote-de Raad

Holleweg 11, 1261 BW

W. Zuidervaart

Postbus 135, 1260 AC

**Bloemendaal**

Mw I.L. Lammerts van Bueren-de Jong

Brederodelaan 145, 2061 JR

**Breda**

J.H. Peck

Laan van Liedekerke 28, 4835 CC

**Breukelen**

T.C. Akkerman

Rijksstraatweg 43, 3621 BH

V.B.W. Asfalt

'Vreedenoord' Straatweg 68, 3621 BR

J. Bakker

Griiftenstein 2, 3621 XK

Mw Mr L.G. Baud

Kerkplein 16, 3621 BA

Mw G. Bekker-Jonker

Herenstraat 58, 3621 AR

Ir G.G. v.d. Berg

Straatweg 78, 3621 BR

Mw J.M. Bierman-Polman

Zandpad 82, 3621 NG

J.W.M. de Boer

Willink v. Collenstraat 79, 3621 CL

C.A.M. Brugman

Keizerskroon 18, 3621 RS

J.W. de Bruyn Kops

Zandpad 61, 3621 NG

P.J. Burggraaf

Kerkbrink 26, 3621 BS

Mw A.C. Criete-Hoogerbeets

Linnaeusdreef 44 A, 3621 XX

Jac. van Dam

Orttswarande 55, 3621 XN

Mr M.W. van Dijk-Witjas

G. v. Nijenrodestraat 90, 3621 GM

Mw Mr P. van Dobbenburgh-Rosberg

Griiftenstein 52, 3621 XL

W. Dobber

Zandpad 27, 3621 ND

H.H.J. Doude van Troostwijk

Straatweg 244, 3621 BZ

W.F.E. baron van der Feltz

Stinzenlaan Zuid 201, 3621 TC

P. Funken

Oud Aa 41, 3621 LA

R.T. v.d. Geer

Nassauplein 1, 3621 EA

P.L. van Gent

Zandpad 86, 3621 NG

D.W. Gerwig

Dannestraat 33, 3621 AE

Mw J. Greenwood

Zandpad 38, 3621 ND

Dr J.W. Gunning

Straatweg 204, 3621 BX

Mw Mr E.A. Haars

Kerkplein 16, 3621 BA

Drs H.C.J. Hendriks

Julianastraat 25, 3621 EG

Hist. Kring Breukelen p/a H. Polderman

Stinzelaan Noord 108, 3621 RK

R.J. Hofman

Zandpad 83, 3621 NG

Mw H.J. de Jong

Herenstraat 2, 3621 AR

- Mw G.J. van Julsingha  
 R. Kattenburg  
 Mw C.P. Knulst  
 Mw A. Koornneef  
 R.G.H.W. Korstjens  
 M. van Kralingen Jr  
 H.K. Lenstra  
 J. Molenkamp  
 J. Molenkamp  
 R.W.C. Molenkamp  
 Prof. Dr Ir R. Plomp  
 Jhr Mr W.H.D. Quarles van Ufford  
 P.V.L. Ritmeester  
 A. Roosjen  
 Mw M.L. van Rijssen-Dingemans  
 Mw W.J. Schröder-van den Beukel  
 T.N. Simonis  
 P.B.A. Smits  
 Ir W.F. Staargaard  
 Stichting Openbare Bibliotheek Breukelen  
 Mw A.J. Stilting  
 G.S. Streefland  
 F.L. Vegter  
 Mw F. Verhagen  
 Mr J.A. Vermeulen  
 Mr G. Versluys  
 J. Verweij  
 Mw J. van Zadelhoff-Hortulanus  
 D. van Zijtveld
- Breukeleveen**  
 Mw J.A.M. Aalberts-Veen  
 Mw G.C. Geel-Krijgsman  
 Mw J.C. Jongkees-van Pernis  
 Drs M.M. van Kesteren  
 Dr J.F.W. Nuboer  
 Ir J.J. Siepman v.d. Berg  
 Dr P.J. Sinninghe Damsté  
 A.P.J. Strookman
- België, Brugge**  
 Jhr P.H.A. Martini Buijs
- Bunnik**  
 Y.G. Stoutenbeek
- Bussum**  
 Mw E. Barendsen-Polak  
 Mr R.R. Hazewinkel  
 R.H. Heybroek
- Linnaeusdreef 21, 3621 XT  
 'Oudaen', Zandpad 80, 3621 NG  
 G. v. Doornikstraat 113, 3621 HZ  
 Keizerskroon 5, 3621 RS  
 Straatweg 111, 3621 BK  
 Herenstraat 4, 3621 AR  
 Kerkbrink 27, 3621 AN  
 Bisschopswater 27, 3621 WV  
 Straatweg 79, 3621 BJ  
 'Vecht en Dam', Dannegracht 16, 3621 AA  
 'Vegtvliet', Rijksstraatweg 220, 3621 BZ  
 'Gunterstein', Zandpad 48, 3621 NE  
 Straatweg 76, 3621 BR  
 Eendrachtlaan 33, 3621 DD  
 Zandpad 81, 3621 NG  
 Keizerskroon 10, 3621 RS  
 'Klein Vechtvliet', Straatweg 224, 3621 BZ  
 Rijksstraatweg 101, 3621 BK  
 'Nijenrode', Rijksstraatweg 19, 3621 BO  
 J. Dircksenstraat 20, 3621 CB  
 Kloosterhof 15, 3621 BE  
 Zandpad 87, 3621 NG  
 'Hofstede Boomrijk', Zandpad 53, 3621 NE  
 Straatweg 74, 3621 BR  
 Brouwerij 1, 3621 AD  
 Straatweg 61, 3621 BH  
 Mecklenburgstraat 6, 3621 GP  
 'Groenevecht', Zandpad 37, 3621 ND  
 Straatweg 95, 3621 BJ
- Herenweg 27, 3625 AA  
 Herenweg 53, 3625 AG  
 Herenweg 97, 3625 AD  
 Herenweg 47A, 3625 AB  
 Herenweg 59, 3625 AC  
 Herenweg 125, 3625 AD  
 Herenweg 89, 3625 AC  
 Herenweg 76, 3625 AH
- Witte Leertouwerstraat 47, 8000
- Hoenderkopershoek 10, 3981 TE
- Koedijklaan 21, 1405 KZ  
 Nw 's-Gravelandseweg 67, 1406 NC  
 Meentweg 63, 1406 KD

Mw A. E. Koch-van de Stadt  
M. Langelaar  
Mw. P.A.C.E. Ooiman-van Aubel  
Mw Y.M.J.A. Wijers-Tripels

**Diemen**  
Drs K. de Leeuw

**Den Dolder**  
Mw Wilhelm-v.d. Meer

**Dongen**  
\*Ir L. B. Wevers

**Doorn**  
Ir H.J. Doude van Troostwijk  
Mw G. v.d. Stoop-Koekoek  
Mw A. v.d. Vlucht-De Groot

**Dordrecht**  
Mw A.W. de Jong-Vis

**Driebergen**  
Jhr ir D.L. Six

**Eindhoven**  
Ir J.V. Bruza

**Gouda**  
Ver. Oudheidkundige Kring 'Die Goude'  
's-Graveland  
P. Honig  
Mr H. L. Houthoff  
Bibliotheek Natuurmonumenten

's-Gravenhage  
Centraal Bureau voor Genealogie  
Mw L.J. Doude van Troostwijk  
Rijksbur. v. Kunsth. Doc.  
F. Vintges

**Gronsveld**  
Mw M.A.H. Pomerantz-Beks

**Haarlem**  
Rijksarchief in Noord Holland

**Haarzuilens**  
Mw L. Schouten

**Hilversum**  
Mr L.J. van Apeldoorn  
Mw H. ten Holt-van Epen  
Mw C.L.R. Gleichman-Scholtsz  
Mw J. Janmaat  
Mw E. Korthals Altes-Kamerling  
T.W. Ploeg  
Mw N. Ruiter  
Jhr A. Rutgers van Rozenburg

Koedijklaan 21, 1406 KX  
Mecklenburg 52, 1404 BJ  
Groot Hertoginnelaan 29, 1405  
Koedijklaan 1a, 1406 KW

Boeier 10, 1113 GJ

Hezer Enghweg 90, 3734 GV

Bolkensteeg 34, 5103 AB

Parklaan 40, 3941 RE  
v. Galenlaan 12, 3941 VD  
Park Boswijk App. 588, 3941 AM

Wolwevershaven 11, 3311 AV

Hoofdstraat 9 B, 3971 KA

Orpheuslaan 53, 5631 BR

Vlietenburg 32, 2804 WT

Spanderswoud 5, 1243 HZ  
'Trompenburgh' Zuidereind 43, 1243 KK  
Noordereinde 60, 1243 JJ

Prins Willem Alexanderhof 22, 2502 AT  
Therèse Schwartzestraat 30, 2597 XJ  
Postbus 90418, 2509 LK  
Hendriinaland 49, 2591 TB

Rijksweg 4, 6247 AH

Kleine Houtweg 18, 2012 CH

Ockhuizerweg 16 B, 3455 RW

Rembrandtlaan 9, 1213 BE  
van Brakellaan 24, 1215 PJ  
Meikevermeent 3, 1218 HA  
Corverslaan 20, 1217 TN  
Bussumergrintweg 38, 1217 BR  
O. Amersfoortseweg 44, 1213 AE  
Utrechtseweg 54, 1213 TW  
Utrechtseweg 26, 'Beukendael' Flat 48,  
1213 TT



Z. Schoute  
 Dr W.J. Steyling  
 Stichting 'Tussen Vecht en Eem'  
 Streckarchief v.h. Gooi e.d. Vechtstreek  
 E. van Tijn

**Houten**  
 Provinciale Bibliotheek Centrale Utrecht

**Huizen**  
 F. Renou

**Kockengen**  
 Dr J.A. van Dongen  
 G.F.W. Herngreen

**Koedijk**  
 P.J. Prett

**Kortenhoef**  
 P.A. Bakker  
 Mw T. van Essen-Tiggers  
 F. Laboyrie  
 W. Spaan  
 Mw M.A. Sprenger-Den Uyl

**Lage Vuursche**  
 C.M.J.M. Hoek

**Laren**  
 J.N. Bastert  
 Mw C.A.H. Bleekemolen  
 Mw A. Blijdenstein-v. Berckel  
 Mw J.C.F. Mulders-Baljon  
 Mw mr N. Roelofsz-ter Haar Romeny

**Leersum**  
 W.R.A. baron van Tuyll van Serooskerken

**Leiden**  
 Drs J.D. Sparrow

**Lochem**  
 Mw van Weede-Vaandering

**Loenen a/d Vecht**  
 N. Bakker  
 P.M. Bakker  
 Mw L. Beyer-Hubrecht  
 J.W. Blok Jr  
 Mw B.J. Blijdenstein-Verkoren  
 Mw De Boer-Berendsen  
 M.C. Boevée  
 Mw E.E.C. Bon-Meyer  
 R.J.M. Bootz  
 Mw drs F.E. Brouwer

Postbus 2352, 1201 DB  
 Koninginneweg 18, 1217 KZ  
 Van Gelderlaan 74, 1215 SP  
 Postbus 9900, 1201 GM  
 de Bazelstraat 16, 1222 RJ

Onderdoor 160, postbus 650, 3990 DR

Nw. Bussummerweg 83 A, 1272 CE

Wagendijk 12, 3628 EP  
 Godinweg 2, 3628 BA

Postbus 10, 1830 AA

Moleneind 55, 1241 NJ  
 Kortenhoefsedijk 83, 1241 CS  
 Oostindië 24, 1241 HR  
 Kortenhoefsedijk 171, 1241 LZ  
 Oranjeweg 34, 1241 XS

300 Roedenlaan 4, 3749 AP

Brink 8, 1251 KV  
 J. Hamdorfflaan 31, 1251 NL  
 Tafelbergweg 15, 1251 AB  
 Hein Keverweg 17, 1251 BT  
 p/a Melkweg 70, 1251 PT

'De Boskant' 2, 3956 BV

Lange Brug 18, 2311 TL

Lange Voren 2, 7241 HS

Oud Over 3, 3632 VA  
 Wallestein 66, 3632 WR  
 Rijksstraatweg 80, 3632 AD  
 Vreelandseweg 4, 3632 EP  
 'Nedervecht', Oud Over 86, 3632 VE  
 Vreelandseweg 20, 3632 EP  
 Hofbergen 52, 3632 WC  
 Dorpsstraat 10, 3632 AT  
 'Vegtlust', Oud Over 3, 3632 VA  
 'Ouderhoek', Rijksstraatweg 58, 3632 XE

Drs P.B.M. Deiters

C. Dierdorp

Mw M.M.Ch. Dijkstra-Dreesmann

J.P. Dullaert

J.D. Ehlhardt

J.T.G. Ernst

Drs J.C. van Essen

A. Gelderman

Gemeente Loenen, t.a.v. Gemeentearchief

L.J. de Geus

Mw B. Gordijn

W. Grunfeld

Mw R. Vor der Hake-Campfens

Mw M.S. Harms-van Estrik

P.M. Hiensch

M.J.P.A. Graaf d'Hollosy

H.J. de Jong

M.C. de Jongh

P.J. Kastelein

Mw R.T. Knol-Smit

Drs G.J. Koelemey

D.P. Koets

J. de Koning

Mw W. van Kralingen-Niekerk

C.J. de Kruyter

W.F. Kuijper

L. Kusters

Drs A. Ledeboer

D.C. van Leeuwen Boomkamp

J. Leicher

Mw F.M. Luxwolde

Drs J. v.d. Meulen

C.P.G. Molenkamp

Drs E. Munnig Schmidt

C.W. van Nie

A.J.A.C. Nooteboom

Dr M. van Ommen

Mw Drs H.H. Pijzel-Dommissie

Mw T. Pluss-Trost

Drs W.M. v.d. Poel

Jhr J.H.J.M. v.d. Poll

M.J.B. Popma

Mw Drs G. Recter

Drs A.H.J. Risseeuw

M.W.H. Sanger

'Vano. Ridderhofs. Mijnden', Mijndensedijk 13, 3632 NT

K. Ottolaan 30, 3632 BW

Vreelandseweg 24, 3632 ER

Grutterstraat 12, 3632 EJ

Oud Over 88, 3632 VE

Molencind 4, 3632 DA

Kerkstraat 6, 3632 EL

Oud Over 39, 3632 VA

Postbus 99, 3632 ZS

't Rond 13, 3632 BN

'de Glashut', Oud Over 124, 3632 VG

Dorpsstraat 98, 3632 AW

Rijksstraatweg 85, 3632 AA

Hoflaan 1, 3632 BT

Westerklip 54, 3632 TG

Mijndensedijk 20, 3632 NV

Vreelandseweg 25, 3632 ER

Rijksstraatweg 90, 3632 AD

'Middelhof', Rijksstraatweg 96, 3632 AD

Graaf Janlaan 2, 3632 CB

't Rond 9, 3632 BN

Wallenstein 55, 3632 WP

Vreelandseweg 7, 3632 EP

Rijksstraatweg 130, 3632 AG

Kickestein 77, 3632 WK

Kon. Julianaweg 22, 3622 EE

't Rond 1, 3632 BN

Dorpsstraat 4, 3632 AT

'Terra Nova', Oud Over 154 A, 3632 VH

Oud Over 120, 3632 VC

Oud Over 18, 3632 VD

Vreelandseweg 8, 3632 EP

'Leeuwen Dijk', Dorpsstraat 69, 3632 AS

'Nieuwerhoek', Rijksstraatweg 78, 3632 AD

Driehovenlaan 38, 3632 BL

'Vegtlust', Oud Over 3, 3632 VA

Rijksstraatweg 69, 3632 AA

Dorpsstraat 28, 3632 AT

Dorpsstraat 82, 3632 AV

Rijksstraatweg 81 A, 3632 AA

Oud Over 146, 3632 VG

Oud Over 48, 3632 VD

'Bij Dorp', Oud Over 8, 3632 VD

'Warande', Oud Over 168, 3632 VH

Spinnerie 13, 3632 ET

- Mw E. van Schijndel-Goemans  
 A. Schras  
 Mw Drs K.A.L. Schuckink Kool-Oudendal  
 Dr P.J. Sondaar  
 Mw A.A. Sondaar-Dobbelman  
 R. E. Spee  
 Mw A.A. Steffens  
 Stichting Culturele Raad Loenen, p/a  
 J.Th.M. van der Linden  
 Stichting Openbare Bibliotheek  
 Mw A.G. Stolp  
 Jhr Mr J.P.E. Teding van Berkhout  
 C.J.M. Thijssen  
 Mw G. Thijs-Mantel  
 A.M. Thole  
 E. Timmers  
 W.G. Tober  
 G.C.J. Tukker  
 Mw E. Vesseur-Murck Jansen  
 Mw G.M.J. Voorbij  
 Mw M. Voormolen  
 Mw Th.C. v.d. Voort  
 Drs S.G. de Vries  
 Mr A. Vrij  
 A.R. van Well  
 Mw H.L.M. Wennink  
 P.B. Westerhuis  
 Prof. Dr H.C. Zanen
- Loenersloot**  
 Mr Z.M.F. Dingemans  
 Mr Th. van Hilst  
 H.J. v.d. Meij  
 Mw M.F.M. barones van Nagell-Martini Buys  
 Ir L. Vuyk
- Loosdrecht**  
 H. Aalberts  
 Mw P.M. Bijl-Lazoe  
 F.L. Boers  
 J.G. Boeschoten  
 Th. Burggraaf  
 Ir H.G. de Cock  
 Hist. Kring Loosdrecht p/a L.H.F. Welter  
 Dr H. van Marken Lichtenbeld  
 Mw A.J. Meyer-Visscher  
 J.M.L. Trouw  
 W. ter Veld
- Vreelandseweg t.o. 5, 3632 EP  
 Torenstraat 1, 3632 EK  
 Rijksstraatweg 70, 3632 ZR  
 Oud Over 33 A, 3632 VA  
 Postbus 2, 3632 ZR  
 Vreelandseweg 1, 3632 EP  
 Oud Over 41, 3621VA
- Wallenstein 26, 3632 WN  
 Postbus 47, 3632 ZR  
 Oud Over 93, 3632 VC  
 Oud Over 1, 3632 VA  
 't Rond 7, 3632 BN  
 Rijksstraatweg 75, 3632 AA  
 Grutterstraat 11, 3632 EJ  
 Vreelandseweg 18, 3632 EP  
 Brugstraat 10, 3632 EH  
 Hoefijzer 108, 3632 WD  
 'Vegtlust', Oud Over 3, App. 5, 3632 VA  
 'Vegtlust' Oud Over 3, 3632 VA  
 Rijksstraatweg 83, 3632 AA  
 Middenhoek 51, 3632 TC  
 Dorpsstraat 40, 3632 AV  
 't Rond 5, 3632 BN  
 Hofbergen 34, 3632 WC  
 Doude v. Troostwijkplein 7, 3632 BC  
 Dorpsstraat 53 A, 3632 AR  
 Vreelandseweg 23, 3632 ER
- 'Geynzicht', Rijksstraatweg 206, 3634 AN  
 Voorburgstraat 23, 3634 AV  
 Stichtsestraat 5, 3634 AR  
 Kasteel Loenersloot, 3634 AC  
 Rijksstraatweg 244, 3634 AN
- Rembrandtlaan 1, 1231 AR  
 Breukeleveense Meentje 10a, 1231 LM  
 Nw. Loosdrechtsedijk 232 LG 1231  
 Oud Loosdrechtsedijk 284, 1231 MK  
 Veendijk 4, 1231 PB  
 Nieuw Loosdrechtsedijk 175, 1231 KS  
 Eikenlaan 16, 1231 BH  
 Nieuw Loosdrechtsedijk 285, 1231 KW  
 Rembrandtlaan 8, 1231 AC  
 v.d. Helstlaan 5, 1231 AL  
 Nieuw Loosdrechtsedijk 302, 1231 LJ

## Maarssen

- Mw W.J.R. Baardman-Dusseldorp  
D. van Barneveld  
Mr W. Beerman  
J.H.W. van Bommel  
G.J. v.d. Berg  
Mw J.D. v.d. Berg-van Cleeff  
Mw W.E.E. Bernt-Scheffer  
Bibliotheek Maarssen  
Mw G.J.M. Bierling-Berg  
Mw A. Bink-van der Steen  
J.P. Boelens  
A. Bohnenn  
W.M. Bos  
M.L.C.C. Braakman  
Ir R.A. Brzesowsky  
Drs S.W.G. de Clercq  
Mw A.C. Cosijn-Gouda  
A.R.A. Croiset van Uchelen  
Mw M. van Dam-Smallenbroek  
Mw E.H.Th.M. barones van Dedem-von Martels  
H.J. Dollekamp  
Mw mr M.B. Geeris-Vehmeijer  
A.J. Gelderblom  
Gemeente Maarssen  
Dr Ir A. Graveland  
S. Haisma  
Mw C.A.A. Hamminga  
R. Hamminga  
D.J. Hamoen  
M. van Heijningen  
Historische Kring Maarssen  
Mr Z.O.H.M. baron van Hövell tot Westervliet  
Mw J.H.M. Kamp-Schweers  
P. van Kerkvoort  
G.K. v.d. Klis  
C.H. Knaake  
S. Komdeur  
J. Kraayenhagen  
Mw M. Kraneveld-Lokker  
Drs J.K.J. Kuiper  
K. ter Laan  
Prof.Dr J.T. Lambers  
J.C. de Lang  
Boomstede 686, 3608 BT  
Schippersgracht 15, 3603 BC  
Zandweg 33, 3601 AE  
Kuyperstraat 29, 3601 VE  
'Cromwijck', Zandpad 42, 3601 NA  
Wilhelminaweg 1 A, 3603 CR  
Straatweg 3, 3604 BN  
Harmonieplein 2, 3603 BM  
Klokjeslaan 4, 3601 HE  
Lange Gracht 13, 3601 AH  
Reigerskamp 171, 3607 HJ  
'Vechtoever', Diependaalsedijk 33, 3601 GJ  
J. v. Galenstraat 32, 3601 HW  
Straatweg 14, 3604 BB  
Reigerskamp 382, 3607 HW  
'Harteveld', Straatweg 17, 3603 CV  
Straatweg 17 B, 3603 CV  
v. Houtenstraat 16, 3601 XJ  
Langegracht 30, 3601 AJ  
Zandweg 45, 3601 AE  
J. Catsstraat 17, 3601 SJ  
'Ganzenhoef', Zandpad 29, 3601 NA  
'Hazenburg', Binnenweg 60, 3603 AG  
Diependaalsedijk, 3601 GL  
Diependaalsedijk 84, 3601 GM  
Stationsweg 5, 3603 ED  
Duivenkamp 753, 3607 VE  
Duivenkamp 753 A, 3607 VE  
Wilhelminaweg 9, 3603 CR  
'Bolenstein', Bolensteinseweg 3, 3603 CP  
Postbus 90, 3600 AB  
'Huis ten Bosch', Zandweg 44, 3601 AE  
'Mariënhof', Diependaalsedijk 52, 3601 GL  
Zogweteringlaan 17, 3601 JJ  
Diependaalsedijk 102, 3601 GN  
Fazantenkamp 721, 3607 DS  
Straatweg 162 A, 3603 CS  
Julianaweg 19, 3603 AP  
Zandweg 34, 3601 AE  
'Vechtestein', Zandweg 1, 3602 AC  
Herengracht 6, 3601 AL  
Zandpad 22, 3601 AN  
Machinekade 9, 3601 AR

J.J.C. Louet Feisser  
Dr A.P. Messer  
Mw J.M. Nijhoff  
Mw J. Onnes-van der Noordaa  
C.G.J. v.d. Oosten  
R. Pfeiffer  
J. Plas  
C.J. Rijsterborgh  
Prof. Dr A. van Rossum  
E. van Rossum  
Mw J.G. Roukema-v.d. Berg  
Mw G. Ruys  
Mw H.J.W. Scholte  
P.J.G. van Schonevelt  
T. Schumacher  
A.F. Smoreburg  
Mw H. Stooker-Menges  
St. Openbare Bibliotheek Maarssenbroek  
R. Taal  
J.H. van Tongeren  
Y. Visser  
R. van Vredendaal  
E. Vriesinga  
D. v.d. Wal  
Mw C. Waller-Gunning  
Mw M. Weck  
Dr H.B.A. Welle  
Mw P. Westenburg-de Groot  
B.G. Wiegeraad  
J.J.A. Wijs  
B.B. v.d. Woude  
Drs H. de Zoeten  
**De Meern**  
Jac. de Bruijn  
Hist. Ver. Vleuten-De Meern-Haarzuilens  
**Muiden**  
A.J. Nipius  
**Mijdrecht**  
W. Bos  
Mw M.W. v.d. Gronde-Visser  
**Naarden**  
J.F. Dudok van Heel  
Mw D. Rutgers van Rozenburg-Hartung  
Mw Drs J.B.C. Straatman  
Mr A.J.W. van Westrop

Binnenweg 39, 3603 AE  
Kerkweg 9, 3603 CL  
Langegracht 33, 3601 AJ  
W. Barendszlaan 19, 3603 GM  
Maarsseveensevaart 7 v, 3601 CC  
Treubstraat 18, 3601 BX  
'Leeuwenvecht', Straatweg 23, 3603 CV  
Parkweg 41, 3603 AB  
'Leeuwenburg', Zandpad 24, 3601 NA  
W. Barendszlaan 1, 3603 GM  
Mich. A. de Ruyterstraat 94, 3601 TH  
Kerkweg 41, 3603 CL  
Schippergracht 9, 3603 BC  
Hondiusstraat 60, 3602 PJ  
Zwanenkamp 1251, 3607 NW  
Kuyperstraat 27, 3601 VE  
Kennedylaan 28, 3601 VG  
Bisonspoor 1161, 3605 KV  
Rooyardslaan 10, 3601 HA  
Duivenkamp 851, 3607 WG  
Kuijperstraat 17, 3601 VE  
Emmaweg 37, 3603 AL  
Diependaalsedijk 78, 3601 GM  
Zandpad 30, 3601 NA  
Herengracht 8, 3601 AL  
Dr. Arienslaan 136, 3601 GE  
Maire Hofstedelaan 12, 3601 BR  
Kerkweg 23, 3603 CL  
Lelystraat 20, 3601 BV  
Raadhuisstraat 25, 3603 AV  
'Vredenhoef', Straatweg 33, 3603 CW  
C. de Houtmanlaan 9, 3603 GE  
  
Rijksstraatweg 84, 3454 JG  
Meerndijk 62, 3454 HT  
  
Hellingstraat 1, 1398 TA  
  
Botdrager 8, 3641 LA  
Midrethstraat 4, 3641 CD  
  
Valkeveenselaan 56 A, 1411 GT  
Rijksweg 46, 1412 BB  
Marktstraat 39, 1411 CZ  
Thierensweg 19, 1411 EW

**Nederhorst den Berg**

J.F.A. Baar  
Prof. Dr D.P. Blok  
F.H.B. Cladder  
Mw E.N.C. van Damme  
A. Eitjes  
J.L. Jonker  
Dr Ir H. Spekreijse  
A.A.A. Vendrig  
W. Zweers

**Nieuwer ter Aa**

Mw K. ten Brink

**Nieuwersluis**

J.J. Beelen  
Mw B.Th.W. Blijdenstein  
J.C. Braun  
R.E.J. Bus  
Mw L.L. Haurer-Doude van Troostwijk  
J.C.T. van Hoeven  
Drs W.F.J. Kels  
N. Lakeman  
A.J.A.M. Lisman  
C.M. Oostveen  
Mw I. Rot  
Mr Drs H.W.G. van Schaik  
Mw L. Simons-Smit  
J.H. Stefels  
Mw I. Teijema  
P.R.E.J.A. Woltering

**Nigtevecht**

J.W. Brouwer  
C. Kootstra  
J.W. v.d. Linden  
Mw Drs P.M. Muller-Witteveen  
P.N. Pikaar

**Oisterwijk**

H.C.M. Hoppenbrouwers

**Oud Zuilen**

H.O. Barneveld  
Ir A.M. Bunjes  
G. van Heusden  
Mr J.G. van Rossum du Chattel  
P. Thoenes

**Rhenen**

Mr T.T.M.H. Bijleveld

Kerkstraat 6, 1394 CX  
Ankeveensepad 7, 1394 GW  
Hinderdam 18, 1394 JB  
Hinderdam 15, 1394 JB  
Lange Wetering 27, 1394 KD  
'Nederhorst', Slotlaan 4, 1394 BK  
Voorstraat 11, 1394 CS  
Dammerweg 111, 1394 GT  
Reeuweg 2 A, 1394 JD

Laantje 2, 3626 AN

'Sluys Nae', Zandpad 18, 3631 NK  
'Middenhoek', Rijksstraatweg 72, 3631 AD  
'Over Holland', Rijksstraatweg 14, 3631 AC  
'Weerestein', Zandweg 29, 3631 NL  
Rijksstraatweg 20, 3631 AC  
Rijksstraatweg 62, 3631 AB  
Mijndensedijk 86, 3631 NR  
Zandpad 18 3631 NK  
'Vreedden Hoff', Rijksstraatweg 53, 3631 AB  
Rijksstraatweg 35, 3631 AA  
Zandpad 19, 3631 NK  
Mijndensedijk 60, 3631 NP  
Mijndensedijk 62, 3631 NP  
'Rupelmonde', Rijksstraatweg 24, 3631 AC  
Mijndensedijk 29, 3631 NN  
Stationsweg 3, 3631 AJ

Vreelandseweg 72, 1393 PG  
Dorpsstraat 142, 1393 NL  
'Zwaanwijck', Klompweg 58, 1393 PM  
'Zwaanwijck', Klompweg 48, 1393 PM  
Dorpsstraat 130, 1393 NK

Klompven 10, 5062 AH

Vechtzijde 1, 3611 AM  
Groeneweg 1, 3611 AT  
'Zuilenveld', Zuylenveldseweg, 3611 AJ  
Dorpsstraat 52, 3611 AG  
'Swaenenvecht', Dorpsstraat 16, 3611 AE

Utrechtsestraatweg 45, 3911 TW

**Rozendaal**

Genootschap Belle de Zuylen

**Rijsbergen NB**

Mw. E. Kalkman-Klep

**Rijswijk ZH**

A. J. Crucq

**Schoorl**

Mw E. Du Croo Kampmeindert-v.d. Berg

M. Mol

**Soest**

S.P. baron Bentinck

**Tienhoven**

Mw L.N. Beets-van Houten

W.T. de Boer

A. Hogenhout

Mw C.D. de Jong-Mesker

Mr P.M. van der Laan

M. Remijnse

Th. Schouten

**Utrecht**

Mw A.M. Biegelaar-Boogaardt

Centraal Museum t.a.v. de heer J.F. Visser

Centrale Bibliotheek Prov. Utrecht

Mw M.D.M. Deenstra-Sturkenboom

Gemeente Archief

Gemeente Bibliotheek

Mw W.J. van Gortel-ten Houten

Mw J.H. de Graaf

Mw C.E. Hefting-Beerendonk

Ir G.J. Jonker

Prof. Ir W.J. Petri

Dr E.B.J. Postma

J.P. Prevo

Provinciale VVV Utrecht

Rijksarchief

Mw E.Ch. van Sandick-Doude van Troostwijk

A. J. v.d. Slikke

Stichting Stichtse Geschiedenis

Stichting de Utrechtse Molens

Federatie Stichts Cultureel Erfgoed

Universiteitsbibliotheek

Vereniging Oud Utrecht, t.a.v. drs J. Baars

Mw N.M. Volkers-Meyssen

Mw Drs C.C.S. Wilmer

**Veenendaal**

Jhr Mr A.R. Clifford Kocq van Breugel

Rozendaalselaan 22, 6891 DG

Vinkenbosch, Overasebaan 22, 4891 RG

Sir W. Churchillaan 915, 2286 AB

Laanweg 41, 1871 BK

Postbus 60, 1870 AB

Vosseveldlaan 56, 3768 GN

Nieuweweg 2, 3612 NR

Laan van Niftarlake 22, 3612 BS

Nieuweweg 5, 3612 AR

Laan van Niftarlake 30, 3612 BT

Veenkade 16, 3601 CH

Heuvellaan 10, 3612 BA

Looydijk 81, 3612 BE

Koningslaan 98, 3583 GR

Agnietenstraat 1, 3512 XA

Postbus 80300, 3508 TM

Emmalaan 1, 3581 HL

A. Numankade 199, 3572 KW

Postbus 80, 3500 AB

Koningslaan 109, 3583 GT

Bemuurde Weerd oz 76 bis, 3514 AN

Emmalaan 3, 3581 HL

Troosterlaan 24, 3571 NM

Emmalaan 4 A, 3581 HR

Stadionlaan 57, 3583 RD

Fien de la Marlaan 77, 3584 ZW

Europalaan 93, 3526 KP

A. Numankade 201, 3572 KW

van Hogendorpstraat 18, 3581 KE

Emmalaan 4 A, 3581 HR

Mariaplaats 23, 3511 LK

Mariaplaats 23, 3511 LK

Mariaplaats 23, 3511 LK

Wittevrouwenstraat 7-11, 3512 GS

G. Doustraat 12, 3583 SE

Koningslaan 118, 3683 GW

Takstraat 1, 3572 HZ

Landjuweel 22, 3905 PG

**Venray**

Mw B. Wijnen

**Vinkeveen**

Prof.Dr L. Mur

**Vleuten**

J.J. Kool

**Vogelenzang**

G. Koopman

**Voorschoten**

H.M. v.d. Horn

**Vreeland**

Mw M. Aalderink-van Groen

Mw G. Beelaerts van Blokland-Kalff

E.J. Bink

J. Boerstra

Mw E.E. Brandes-de Lestrieux Hendrichs

W.J.J. Broex

F.H. Bruna

Mw H.W.B. van Dranen-Aleven

Mr J.E. Goldhoorn

Mw H.C. Greevelink-Swaving

Mw M.H. Happee

Mw Drs M.C. Huygen

S. Joosten

J. Kohnstamm

Mw J. Kok-Boekschoten

Mr J.A.H. Olde Loohuis

Restaurant Hotel 'De Nederlanden'

E. Roosegaarde Bisschop

Mw A.Th. Schot-Dolman

Drs C. Schuurman

Mw M. Smit Sibinga

Mw H. Smit-Houpst

Mw A. Sprenger-den Uyl

J.Chr. van Uchelen

Drs C. Verhaar

J.N.W. Voorhoeve

J.H. Vrij

D.R. Wijnschenk

Mw H.J. Winkel

**Waalre**

Mw A. Krijgsman-Spoor

**Wassenaar**

\*J.H.P. Roeland

**Weesp**

J. van Baars

Kiosk 70, 5802 NS

Demmerik 21, 3645 AE

't Zand 31, 3451 GP

Vogelenzangseweg 41 V A, 2114 BB

Vondelstraat 16, 2251 KH

Klapstraat 21, 3633 BH

'Vreedenhorst', Bergseweg 18, 3633 AK

Boslaan 21, 3633 VZ

Nigtevechtseweg 10, 3633 XS

Voorstraat 7, 3633 BA

De Vliet 18, 3633 EL

Nigtevechtseweg 196, 3633 XX

Otto van Schonauwenstraat 1, 3633 CP

Singel 10, 3633 CR

Voorstraat 18, 3633 BB

De Vliet 8, 3633 EL

Otto van Schonauwenstraat 9, 3633 CP

Sluisje 12, 3633 AC

Voorstraat 16, 3633 BB

Voorstraat 9, 3633 BA

Boterweg 44, 3633 ER

Duinkerken 3, 3633 EM

Duinkerken 12, 3633 EN

Kerkplein 4, 3633 BG

Voorstraat 6, 3633 BA

'Vreedenhoek' Ruitersstraat 13, 3633 AV

Raadhuislaan 15, 3633 AP

Voorstraat 5, 3633 BA

Boterweg 8, 3633 ER

Fl.v.Boekhorststraat 5, 3633 CN

Boslaan 4, 3633 VZ

Vredelantstraat 71, 3633 EB

Duinkerken 11, 3633 EM

Voorstraat 17, 3633 BB

Hoge Duinlaan 18, 5582 KG

Postbus 599, 2240 AM

Dammerweg 5, 1385 HT



Mw H.J. Bodisco Massink-Jongejans

C. Draijer

Gemeente Museum Weesp

Mw H.M. Gerschtanowitz-Pauw

H. Kok

J.J.M. Koks

G. Lindeboom

Openbare Bibliotheek

F.G. van Reijen

A. Stork

Mw Drs A.J. Zondergeld-Hamer

#### **Wilnis**

H.W. van Soest

#### **Woerden**

J.C.M. van Capel

Mw H. Homma-Veerman

G.J. Wesseling

Drs H.A. van Zwieten

#### **Zeist**

Rijksdienst voor de Monumentenzorg

Drs J.T. Swaab-Barneveld

P.L. de Vries

#### **Zoelen**

\*Mr R. Barendsen

#### **Zutphen**

Mr J.A. Alleman

#### **Zwolle**

H.W. Schouwenaar

#### **Zwitserland**

A.H.R. Hoogezand

Dammerweg 5 A, 1383 HT

Fijnvandraatlaan 5, 1381 ES

Nieuwstraat 41, 1382 VV

Horn 23, 1381 GZ

Utrechtseweg 25, 1381 GR

Horn 3, 1381 GX

Wintertuin Flat 14, 1381 BZ

Postbus 5146, 1380 Gc

Zeeburgstraat 37, 1382 BM

Utrechtseweg 59, 1381 GT

Herensingel 162, 1382 VV

Dorpstraat 59, 3648 AG

'Rijnoord', Oostdam 12, 3441 EN

Groenendaal 10, 3441 BD

Gebr. v. Eyckstraat 4, 3443 VG

Zandwijkstraal 11, 3443 EA

Broederplein 41, 3703 CD

Griffensteynseplein 10, 3703 BG

Bachlaan 81, 3706 PW

Kasteel 'Soelen', 4011 EN

Rijkshage 32 A, Agnietenhof, 7201 LP

Boomkensdiep 13, 8032 XZ

Chalet Ariane, Waldegg, CH-3802

\* = lid voor het leven

NB. Van verschillende zijden is het Genootschap verzocht een lidmaatschap voor het leven in te stellen. Het bestuur heeft gemeend aan dit verzoek te kunnen voldoen en opent de mogelijkheid daartoe. De volgende regel is daarvoor uitgewerkt: voor leden jonger dan zestig jaar bedraagt de eenmalige contributie f 500,- en voor ouderen f 400,-. Inmiddels hebben enige leden hun lidmaatschap op deze wijze voor het leven bestendigd. Voor hun naam staat \*.

## Verbouwing Rijksarchief Utrecht

Vanaf 18 april 1994 zullen er ingrijpende verbouwingen worden verricht in het Rijksarchief Utrecht. De verbouwingen zijn nodig om ook in de toekomst de archieven optimaal te blijven bewaren. De verbouwingen zullen *een jaar* duren. De archieven worden overgebracht naar het Algemeen Rijksarchief (ARA), Prins Willem Alexanderhof 20 in Den Haag. Vrijwel alle archieven zijn daar vanaf 1 juni 1994 raadpleegbaar. Tijdens de periode van de verhuizing (van 18 april tot 1 juni) zijn de archieven niet raadpleegbaar.

Bezoekers die genealogisch onderzoek willen doen, kunnen veelal nog in Utrecht terecht. Van vele genealogische bronnen zijn namelijk foto's en microfilms aanwezig. Deze zullen tijdens de verbouwing in Utrecht blijven.

Informatie over de verbouwing en de raadpleging van de archieven kunt U verkrijgen bij mevrouw S. A. L. de Graaff, telefoon 030-710044, of direct bij het Algemeen Rijksarchief, 070-3315447 en 3315448, waar U een medewerker van het archief in Utrecht zult treffen.

## Mededeling voor hen die hun huis, een kerk, een molen of een historisch park (monument) willen restaureren

Bij de voorzitter bevindt zich het *Compendium Monumentenzorg*. Daarin staan alle bestaande regelingen met toelichting, inclusief de fiscale kant van restaureren, de zgn. aftrek van restauratiekosten. Ook bevindt zich daar een kopie van de *Monumentenwet* van 1988. Geïnteresseerden kunnen het voor hen relevante gedeelte kopiëren.

Het *Compendium* is aangeschaft en wordt up-to-date gehouden door de Dr. R. van Luttervelt Stichting.

# Conceptstaat van baten en lasten 1993

## **Baten**

Contributies 1993	f15.380, -
Excursies en lezingen	15.260, -
Verkoop jaarboekjes	240, -
Diversen	410, -
Rente rekening-courant	236, -
Giften en diversen	2.005, -
	<hr/>
	f33.531, -

## **Lasten**

Excursies en lezingen	f12.280, -
Secretariaatskosten	4.769, -
Donaties	640, -
Jaarboek 1992	6.953, -
Bibliotheek	725, -
Diversen	1.484, -
Batig saldo	6.680, -
	<hr/>
	f33.531, -

Opgemaakt te Vreeland, 6 maart 1994

De penningmeester,  
J.N.W. Voorhoeve

## Jaaroverzicht 1993

Het activiteitenprogramma van de evenementencommissie was zó succesvol dat leden steeds frequenter op een wachtlijst kwamen als het evenement volgeboekt was. Meestal bleek, net als bij vliegtuigmaatschappijen, dat een zekere overboeking geen problemen geeft daar in de laatste dagen vóór het evenement een aantal afzeggingen steeds voor ruimte zorgt. Wij zijn de afzeggers dus steeds dankbaar dat zij ons tijdig berichten.

De inmiddels 'cursus filosofie' gedoopte bijeenkomsten van een nu tot twintig deelnemers aangegroeide groep belangstellenden voor de Romeinse en Griekse literatuur behandelde eerst Ovidius en daarna Socrates. Men komt samen op Nieuwerhoek te Loenen op woensdagmiddagen.

De Nieuwjaarsreceptie op 9 januari 1993 vond andermaal een gastvrij onthaal op het huis Vegtlust te Loenen. Vooral het feit dat de verschillende appartementen waarin het huis is verdeeld vrijelijk betreden konden worden ondervond veel waardering.

De heer D.G. Carasso, een van de auteurs van 'het' koepelboek, hield over die koepels een druk bezochte lezing in de kerk van Vreeland op 16 februari. Wij waren naar de kerk uitgeweken wegens het grote aantal belangstellenden, dat op Slot Zuylen niet was onder te brengen. Zoals bekend staat een vernieuwde uitgave van het boek op stapel.

Op 13 maart vierde de heer J. Leicher zijn 75e verjaardag. Dat was een goede gelegenheid voor Uw voorzitter om hem de Niftarlake-oorkonde uit te reiken (afb.). Als architect lang werkzaam in de Vechtstreek heeft hij een aantal bijzondere projecten tot stand gebracht. Hij redde door aankoop en restauratie het gebouw Het Raadhuis van Cronenburg te Loenen, dat op de nominatie stond gesloopt te worden. Hetzelfde deed hij met de Glashut, het karakteristieke buurtje tussen Loenen en Vreeland. Ook het huidige restaurant Tante Koosje te Loenen werd door hem voor een wisse ondergang behoed. Uit de toespraak bij de uitreiking is het volgende o.i. het memoreren waard: 'Het is een knappe architect, die een restauratie aan een bestaand pand, uit welke periode dan ook, zo kan uitvoeren dat het alleen aan een geoefend oog duidelijk is dat er wat aan gebeurd is.' De meeste architecten willen hun stempel op een gebouw drukken in plaats van het zelf te laten spreken.

De film *Eline Vere* trok eveneens zeer veel leden aan en er werd uitgeweken naar het kerkje van Zuilen. Dat vond plaats op 17 maart. De film was door de producent, ons lid de heer M. van Heyningen, om niet ter beschikking gesteld. De firma, die de apparatuur verzorgde, bleek geen goede greep want noch geluid



De voorzitter overhandigt de heer J. Leicher de Niftarlake-oorkonde. Rechts ziet de penningmeester goedkeurend toe (13 maart 1993).

noch beeld kwamen goed over hetgeen de zeer fraai geproduceerde film geen recht deed wedervaren.

Op 27 april werd het door de bekende architect Jacob Otten Husly in 1772-76 gebouwde Stadhuis van Weesp bezocht in excursieverband. Ons lid mevrouw Zondergeld-Hamer, conservator van het museale deel van het Stadhuis, leidde de groep rond en wist de porseleinproductie, die eind 18e eeuw in Weesp een onderdak had gevonden, tot leven te brengen.

De jaarvergadering op 19 mei werd geplaagd door het succes van de vernieuwde eetgelegenheden in vanouds De Kampioen te Nieuwersluis. Met het voortschrijden van de avond werd het rumoeriger zodat de lezing door de heer Lisman afgelast moest worden. Wij wijken nu uit voor de volgende jaarvergadering naar De Nederlanden in Vreeland waar twee aparte zalen ter beschikking zijn gesteld door ons lid de heer Bonnema.

Het bezoek aan het Veenmuseum te Vinkeveen trok weer velen aan zodat twee groepen leden op 23 juni na elkaar aan deze kleine excursie deelnamen. De uitleg was helder en een ieder kwam onder de indruk van het zware handwerk dat in vroeger dagen voor het delven van de brandstof van een groot deel van de huizen en industrieën van Nederland eeuwen lang verricht is geworden.

Ook de Jaarexcursie op 9 september leed niet onder gebrek aan belangstelling. De verzamelplaats Kraantje Lek zal bij veel leden oude herinneringen hebben opgeroepen. De wandeling door de buitenplaats Elswout was een openbaring. Door de nog laagstaande zon was de lichtval op en door het oude beukenbos, getemperd door een lichte nevel, bepaald betoverend. De zeer enthousiaste en deskundige begeleiders wezen op interessante zwammen, spechtholen, kluizenaarshuisjes, bruggetjes, bijzondere planten en bomen en ten slotte op het nooit afgebouwde maar toch mooie classicistische huis met de oude koetshuizen, het poortgebouw en de prachtige als restaurant verhuurde fin de siècle oranjerie. Na de lunch op landgoed Groenendaal leidde een boswandeling naar het huis te Manpad waar het park bewonderd werd met de buitengewone slangenmuur met leifruitbomen. Het huis bleef helaas gesloten.

De lezing door de heer Lismans over Vreeden Hoff, die eerder uitgesteld moest worden, werd op 7 oktober in het tuinpaviljoen van Queekhoven gehouden. In het donker was niet te zien hoe goed onderhouden het park er bij ligt. De heer en mevrouw Dieffenbach zijn wij erkentelijk dat wij daar terecht konden met andermaal een omvangrijk gehoor. De lezing was zowel interessant als vermakelijk door de vele anecdotes.

Een kleine excursie naar het imposante onlangs gerestaureerde 18e-eeuwse pand van de Fundatie van de Vrijvrouwe van Renswoude en naar de 17e-eeuwse St.-Gertrudiskapel van het voormalige veel oudere gelijknamige klooster trok al weer een flink aantal leden. Zo is er steeds veel verborgen schoonheid bewaard ondanks de tand des tijds.

De adembenemende tentoonstelling in het Rijksmuseum genaamd de Dageraad van de Gouden Eeuw werd voor ons op 8 december ingeleid door mevrouw Ter Laan, zuster/schoonzuster van ons secretaris-echtpaar. De zaal op slot Zuylen was bomvol hetgeen voor de voortreffelijke spreekster alleen maar stimulerend was. Aansluitend werd op 11 december in twee groepen de tentoonstelling bezocht. Uw voorzitter is er met zijn eega driemaal heen geweest.

Een druk jaar werd zo op waardige wijze afgerond. Hulde en dank aan de evenementencommissie die steeds alert inspeelt op wat er in den lande zich aan interessante zaken voordoet.

De voorzitter.

# Adriaan Paets van Troostwijk 1752-1837

## Bewoner van 'Sterreschans' te Nieuwersluis

### Uit hem kwam het geslacht Doude van Troostwijk voort

In verscheidene geschriften wordt hij geroemd als 'bekend scheikundige' en bij nader onderzoek blijkt dat het belang van zijn werk inderdaad verre uitstijgt boven dat van een lovenswaardig amateur. Hij genoot internationale bekendheid in de meest vooraanstaande wetenschappelijke kringen in Europa. In wat volgt zal worden ingegaan op waar die beroemdheid op steunde.

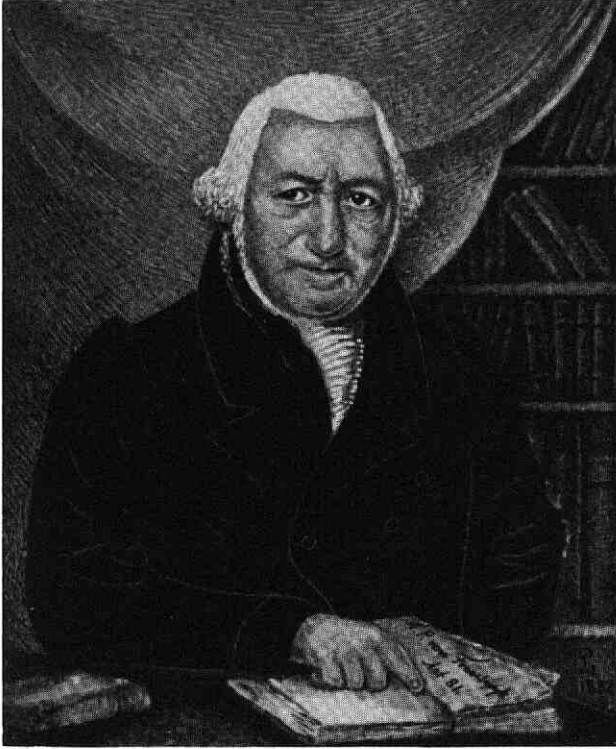
Zijn rol in het Vechtgebeuren begon in 1815 toen hij Sterreschans onder Nieuwersluis kocht en hij het brede gedeelte aan de straatzijde tegen het 17e-eeuwse huis aan liet bouwen.

#### Levensloop

Hij was een zoon van Wouter van Troostwijk (1708-1761) en diens tweede vrouw Johanna Rudolphina Paets (1733-1814), die in 1734 uit Rotterdam naar Utrecht was gekomen alwaar Adriaan 1 maart 1752 werd geboren. Vader Wouter wordt Koopman genoemd, waarschijnlijk in textiel, en werd regent van het St. Maartensgasthuis te Utrecht. Hun enige andere kind, een dochter, haalde de meerderjarigheid niet.

De familie Paets genoot in het Zuidhollandse groot aanzien. Reeds in de 15e eeuw was dit geslacht in Leiden woonachtig en namen leden daarvan deel aan de stadsregering en wel tot in de 18e eeuw. Zo was de vader van Johanna Rudolphina, Adriaan Paets (1681(?)-vóór 1746), wiens volledige naam als voornaam aan onze Adriaan gegeven was, ontvanger-generaal te Leiden. Haar grootvader, Vincent Paets (1653(?)-1702), was in 1688 ambassadeur in China en zijn vader, de oudst bekende Adriaan (1631-1686), raad in de vroedschap van Rotterdam, bewindhebber der O. I. Compagnie, ontvanger-generaal van de admiraliteit op de Maas, gezant aan het hof in Spanje en daarna aan het hof van Engeland. Onze jonge Adriaan was derhalve van goede komaf.

Hij verkreeg kort na zijn eerste huwelijk, met Maria Cornelia Loten, in 1770, dus als 18-jarige, in Amsterdam het poortersrecht. Het jonge paar, zij was wel zes jaar ouder, trok in bij vader Gerrit Loten en moeder Catharina Bontan. De jonge Adriaan had kennelijk veel in zijn mars want zijn schoonvader nam hem op in zijn 'winkelaffaire', die in den vervolge 'Loten en van Troostwijk' ging he-



Afb. 1. Dit miniatuur portret van Adriaan Paets van Troostwijk toont hem op 81-jarig leeftijd. Het aquarel, 85 x 67 mm, was in 1907 in bezit van de heer W.J. Doude van Troostwijk, toenmalig burgemeester van Loenen. De signatuur zou die van P.J. Lutgers kunnen zijn.

ten, en die handelde in 'Catoen en Lywaten [linnen]'. Hij kreeg van juli 1770 tot eind 1771 'vrije kost, drank en huisvesting' en daarbij nog f800 per jaar. Ter vergelijking: een goede handwerksman verdiende toenmaals f600 per jaar. De firma was gevestigd op de Nieuwendijk bij de Oude Brugsteeg. Na 1 januari 1772 werd Adriaan voor de helft compagnon. Veel geldelijke zorgen had het jonge gezin derhalve niet. Ook in de persoonlijke sfeer ging alles in den beginne goed, zo kregen zij een tweeling in oktober 1771, Wouter en Maximiliaan. Wouter overleed echter reeds na zeven maanden. Drie jaar later, in februari 1774, kwam daar een dochter Johanna Dolphina bij. Deze kinderen noemden zich Paets van Troostwijk, doch daar Maximiliaan kinderloos overleed stierf de naam met hem uit zoals zal blijken.

In de verschillende aktes noemt ook Adriaan zich Paets van Troostwijk, alsof zijn tweede voornaam Paets een deel van zijn achternaam was. Een modeverschijnsel dat in de 19e eeuw veel meer zou gaan voorkomen en dat in de volgende generatie tot de naam Doude van Troostwijk zou leiden. Bovendien had Adriaan wel reden zoals wij zagen om trots te zijn op zijn Paets-afkomst.



Hij gaf blijk van grote energie daar hij naast zijn wetenschappelijk werk ook een aantal jaren deel uitmaakte van de Amsterdamse stadsregering als schepen/wethouder en als raadslid (afb. 2). Voorts was hij lid van het door Lodewijk Napoleon opgerichte Koninklijk Nederlandsch Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten en van het Amortisatie Syndicaat.

Het zonnige leven verduisterde toen zijn vrouw in november 1778 overleed. Na drie jaar hertrouwde hij met Catharina Maria Doude (1750-1808), die hij 29 jaar zou overleven. Zij was een dochter van Hendrik Doude 'Capitein Geweldige bij 't Edelmogende Collegie ter admiraliteit' te Amsterdam (1717-1782) en diens nicht Margareta Jacoba Verbrugge (1711-1793). Uit dit huwelijk kregen Adriaan en Catharina vier kinderen: Wouter Johannes (1782-1810, kunstschilder), Hendrik Jacob, Adriaan (1786-1808, kapitein der bezoldigde guardes) en een in de wieg overleden dochter. Het was Hendrik Jacob die de naam Doude bij die van Troostwijk trok en die Sterreschans zou blijven bewonen.

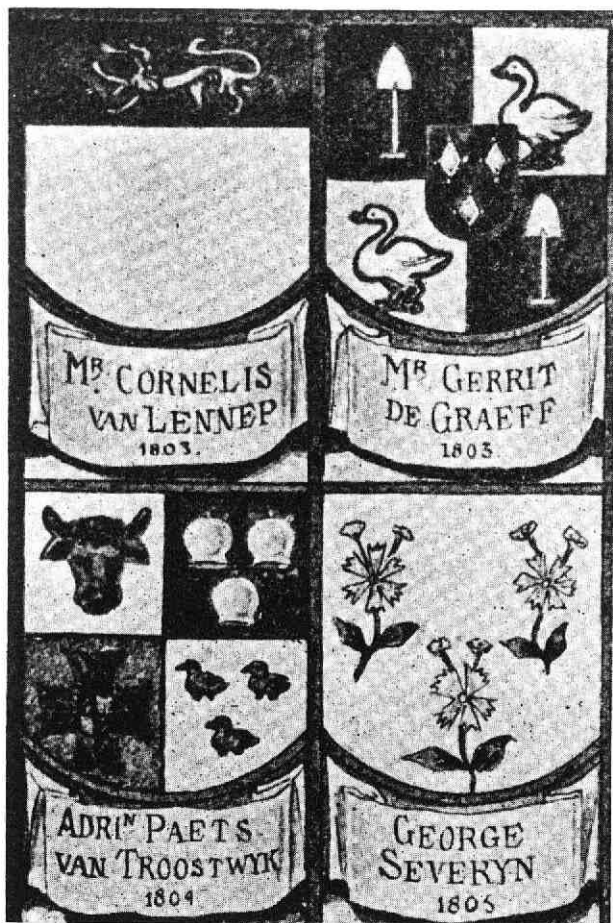
Hendrik Jacob Doude van Troostwijk (1783-1859) werd in 1810 in de echt verbonden met Catharina Henriëtte Steger uit Rotterdam. Na het overlijden van vader Adriaan Paets van Troostwijk in 1837 kwamen zij in het bezit van het huis 'Sterreschans' dat als buitenhuis werd gebruikt. In Amsterdam bewoonden zij vanaf 1840 Herengracht 504, naast de huidige ambtswoning van de burgemeester. Hij wordt opperboekhouder genoemd en was lid van de permanente commissie uit het Amortisatie-syndicaat.

Van hun twee dochters kreeg alleen Cornelia Antoinetta (1814-1874) kinderen. Zij huwde in 1836 met Eliza Theodoor van Beusekom (1814-1845), geboortig van 's-Hertogenbosch, van wie zij zes jaar later scheidde. Met haar zou de geslachtsnaam Doude van Troostwijk uitgestorven zijn, ware het niet dat zij drie zoons kreeg.

De oudste daarvan, Willem Isaïc, geboren 1838 te Amsterdam, kreeg het aanbod van zijn grootvader Hendrik Jacob dat hij het huis Sterreschans en het familievermogen kon erven, indien hij de geslachtsnaam Doude van Troostwijk zou aannemen. Het was geen moeilijke keuze en bij KB van 6 augustus 1869 no. 24, een jaar na het overlijden van zijn grootvader, werd Willem Isaïc in staat gesteld zijn achternaam te veranderen. Hij werd zo de stamvader van het huidige geslacht Doude van Troostwijk. Het was een kleinzoon van hem, Lodewijk Willem (1901-1993), een zeer aimabel en integer man, die recent het huis Sterreschans bewoonde, tot hij midden vorig jaar overleed.

### Wetenschappelijk werk

Adriaan had een wetenschappelijke inslag zonder daarvoor als jonge man gestudeerd te hebben en hij interesseerde zich zeer voor scheikundige vraagstukken. Hij was daarin autodidact. Vanaf 1778 publiceerde hij wetenschappelijke



Afb. 2. Onderdeel van het "burgemeesters"raam in de Oude Kerk te Amsterdam met het wapen van Adriaan Paets van Troostwijk, memorerende dat hij in 1804 Wet- houder van Amsterdam werd.

artikelen. Dit ging hem zo in beslag nemen dat hij in 1782, meteen al voor twaalf jaar, een zaakwaarnemer in zijn bedrijf aanstelde.

Met de arts Jan Rudolph Deiman (1743-1808) en Pieter Nieuwland, wis- en sterrenkundige richtte hij in 1790 het Gezelschap der Hollandse Scheikundigen op dat tien jaar zou bestaan. De resultaten van hun experimenten werden in Franse en Duitse tijdschriften gepubliceerd alsmede in de door hen zelf uitgegeven *Recherches Physico-Chimiques* (1792-1794) en in de *Natuur-Scheikundige Verhandelingen* (1799-1808). De leden van het Gezelschap waren lid van o.a. Concordia et Libertate en van Felix Meritis waar zij regelmatig voordrachten voor hielden.

Het was een spannende tijd waarin de grondvesten van de scheikunde gelegd

werden en stukje bij beetje inzicht verkregen werd in de samenhang van stoffen.

De Fransman Lavoisier was hun grote leidsman, die tot hun woede en afschuw in het kader van de Franse Revolutie in 1794 door de guillotine werd onthoofd. Het gezelschap deed originele onderzoekingen die leidden tot de ondergang van de phlogistontheorie ten gunste van de oxydatieleer.

Deiman bracht het tot lijfarts van Lodewijk Napoleon en was een van de eerste aanhangers in Nederland van de filosofie van Immanuel Kant. In de samenwerking met Adriaan Paets was Deiman de theoreticus en Adriaan de experimentator. Speciaal gassen hadden hun grote belangstelling. In 1780 lieten zij een boek verschijnen, *Verhandeling over het nut van den groei der boomen en planten tot zuivering der lucht*, als antwoord op een prijsvraag of (geparafraseerd) bomen goed voor de gezondheid waren. Het feit dat planten zuurstof afgeven en koolzuur opnemen was toen net ontdekt.

Zij zetten een vernuftig experiment op om aan te tonen dat water een samengestelde stof was, uit waterstof en zuurstof, iets wat voordien niet mogelijk geacht werd want water was immers een element. Hun resultaten waren een afdoend bewijs voor Lavoisiers oxidatietheorie en deden hun roem verbreiden over heel Europa. Men moet hier niet gering over denken, want het hele Aristoteliaanse wereldbeeld waarmee de voorgaande generaties waren opgevoed werd onderuit gehaald.

Dit bracht Henri en Thomas Hope, Hendrik en Pieter Muilman, Pieter de Smeth en Willem Six, allen gefortuneerde mecenasen, ertoe om het Gezelschap geldelijk te ondersteunen. Onderzoek naar stikstofverbindingen leidde tot verduidelijking van de vorming van  $N_2O$ , distikstofoxyde of lachgas dat daarna door Humphry Davy in 1800 herkend werd als een verdovingsmiddel. Dit veroorzaakte een revolutie in de geneeskunde daar vanaf die tijd chirurgische ingrepen mogelijk werden die voordien bij bewustzijn van patiënten nauwelijks uitgevoerd konden worden. Zij gaven aan de verbinding als eersten de juiste benaming stikstofoxyde.

Het Gezelschap bereidde ook etheen, 'olievormend gas', en 1.2 dichloorethaan en staat daarmee aan het begin van de synthetisch organische chemie. Lachgas ( $N_2O$ ) is nog tot op de huidige dag een belangrijk narcosemiddel. Uit het bovenstaande mag blijken in welke mate Nederlandse scheikundigen aan de wieg daarvan hebben gestaan.

Paets werkte ook samen met de beroemde Haarlemse arts Martinus van Marum – bekend o.a. van zijn elektriseermachine in Teylers Museum, het oudste en nog bestaande Nederlandse museum waarvan hij directeur was – aan de ontwikkeling van een betere elektriseermachine.

Zijn vrienden en hij waren grote tegenstanders van het in die tijd nog immer gebruikelijke begraven in kerken vanwege de invloed van de vrijkomende gas-

sen op de gezondheid. Paets gaf het goede voorbeeld en liet zich in 1837 begraven op een in 1791 geopend klein kerkhof, 'Rustoord' in Diemerbrug, evenals twee andere leden van het Gezelschap, Bondt en Nieuwland. De Heer van Zuylen, baron Van Tuyl van Serooskerken, was al vroeg door hen overtuigd en had reeds in 1781 een stuk grond aan de kerk van Zuilen geschonken teneinde het begraven buiten de kerk mogelijk te maken. Hij was daarmee een echte pionier doch het zou nog ruim 60 jaar duren voordat begraven in kerken van hogerhand verboden werd.

In 1808 stierf Deiman en verdween van lieverlede het vuur uit de onderzoeken van Adriaan Paets van Troostwijk. In 1816 trok hij zich, 64 jaar oud, geheel terug op Sterreschans waar hij zich nog 21 jaar aan de gezonde bomenlucht te goed heeft gedaan tot hij daar op 3 april 1837 overleed.

Loenen, april 1994

E. Munnig Schmidt

### Bronnen

Cohen, dr. E., *Das Lachgas*, Leipzig, 1907.

*Nederland's Patriciaat*, 47e jg. 1961, Van Beusekom (Beusichem) en Doude van Troostwijk.

Snelders, dr. H.A.M., *Het Gezelschap der Hollandsche Scheikundigen*, Amsterdam, 1980.

Vorsterman van Oyen, dl. III, blz. 1.

Wijnaendts van Resandt, W., *De uitgestorven geslachten Van Troostwijk (Van Troostwijk-Doude van Troostwijk) en Doude*, blz. 203-226.

Vriendelijke mededelingen van mevrouw Van Munster van Heuven-Doude van Troostwijk.

## Slotsigt, Slotzigt, Slotzicht

Het doet genoeg ditmaal een artikel te kunnen wijden aan een nog intacte Vreelandse buitenplaats. De lijn in de beschrijving van Buitenplaatsen rond Vreeland<sup>1</sup> is een stijgende; van de verdwenen Plaatsen 'De Nes' en 'Groeneveld', via 'Welgelegen' en 'Breeëvecht' waarvan nog enige herkenbare zaken overbleven, naar 'Brugzicht' waarvoor – getuige Cromwijk te Maarssen – nog hoop op een vreugdevoller bestaan is, tot nu Slotzicht.

Deze buitenplaats is vrijwel steeds particulier bewoond geweest, nog steeds de beste garantie voor een ongestoord voortbestaan. Daarbij heeft de tuin van een vrij bescheiden maat tot een grootschalig landschappelijk park terug naar kleinere proporties gefluctueerd.

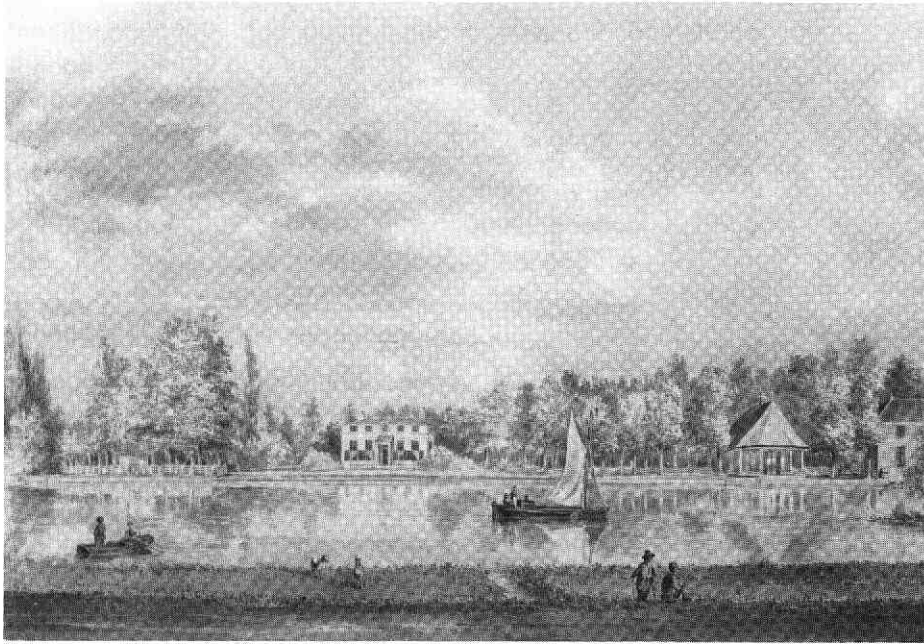
De plaats ligt ca. 100 meter zuidelijk van de provinciale weg Haarlem-Hilversum. Uit die richting komend ziet men bij de nadering van Vreeland het huis fraai afgetekend tegen het parkbos liggen (afb. 1). Vaak is niet bekend van dit soort panden wie de stichter was en wanneer de stichting plaats vond. In dit geval is dat echter nauwkeurig bekend.

In april 1735 kochten Hendrick Koeckebakker en Barent van Ulsen een huis met erf en twee aanpalende 'vruchtdragende' boomgaarden aan de Vecht met het doel daar een buitenplaats te stichten.<sup>2</sup> Dit blijkt uit de volgende zinsnede in de transportakte van augustus 1735, waarbij Hendrick zijn compagnon Barent uitkoopt:

Ten aansien van welke voorsz. drie percele Partijen met den anderen sijn geaccordeerd en overeengekomen dat de 2e comparant op 't voorsz. land sal bouwen een Huijsinge en getimmerte na sijn welgevallen, en waarmede berijds een begin is gemaakt, sonder dat hij 2e comparant daarvoor iets van den 1e comparant sal hebben te vorderen als soo sijn comparanten wederzijds met elkander reeds deswegens sijn overeengekomen en van elkanderen sijn voldaan.<sup>3</sup>

Deze overeenkomst is enigszins curieus, want ofschoon Koeckebakker volledig eigenaar werd bleef Van Ulsen een gemeenschappelijk woon- en gebruiksrecht houden van huis en grond. Dat zou eerst vervallen bij zijn overlijden, zij het dat zijn weduwe dat recht ook had als zij in de lasten zou delen. De familie Van Ulsen heeft er evenwel niet of zeer kort gewoond, want Barent overleed na korte tijd. Zijn weduwe, Cornelia Walschaart, deed daarop in oktober 1737 met een 'Acte van Renunciatie' afstand van al haar rechten.<sup>4</sup>

De aankoop van de twee percelen boomgaard hadden ieder f800 geverg'd, en samen met het huis en erf kan de initiële investering op ca. f2000-2400 geraamd worden. Omvangrijk kan het nieuwe huis dat Hendrick liet bouwen niet ge-



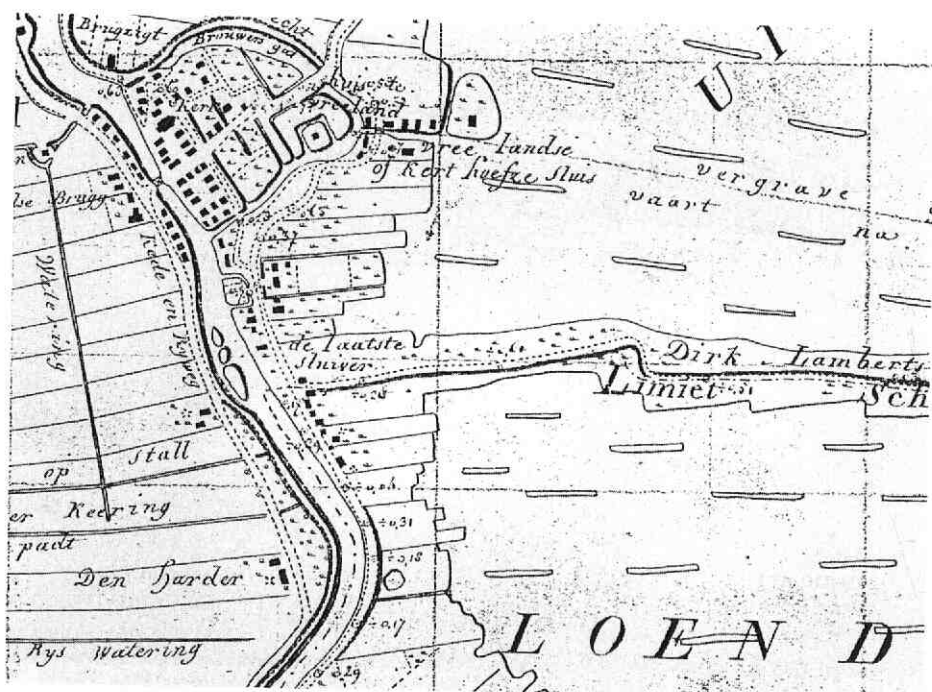
Afb. 1. Aquarel van Slotzicht met rechts het koetshuis naast het koepelhuis door P.J. Lutgers, 1834 (coll. Swellheim).

weest zijn, want het was nauwelijks gereed of hij verkocht zijn nieuwe buitenplaats in 1738 voor slechts *f*2500 aan één der schepenen van het Gerecht Vreeland, Jan Carel Lijnslager:<sup>5</sup>

Eene buitenplaats genaamd "Slotsigt" met al wat aard en nagelvast is en met zijn bepooting en beplanting leggende even buiten Vreeland onder den Geregte van Cortenhoef.

Het Gerecht Cortenhoef grensde toenmaals aan de Vecht vanaf de zuidkant van de Oude Vecht of Sluisvaart tot de Dirck A. Lambertszkade, de grens met Oud-Loosdrecht. Op de kaart van de Hollandse Waterlinie die P.A. Ketelaar tussen 1770 en 1780 vervaardigde staan de meeste bekende buitenplaatsen met name genoemd (afb. 2). Slotsigt echter moet hier nog een naam ontberen, hoewel huis en hof aangegeven staan. De Plaats zal derhalve toen slechts vrij onaanzienlijk zijn geweest.

De gestage uitbreiding van het bezit (die meer dan 150 jaar lang voortgang zou vinden) begon al ras toen Lijnslager er enige kampen weiland aan de oostkant bijkocht:<sup>6</sup> 'streckende tot aan de dobbers toe'. Met deze laatste zijn de trekaten



Afb. 2. Kaart van de Hollandse Waterlinie door P.A. Ketelaar, 1770-1781. Het terrein van Slotzigt bevindt zich ten Oosten van de Vecht, iets ten Zuiden van Vreeland, met het schiereilandje als oertuin (ARA O.S.K. H50A B3, detail).

bedoeld in het veenmoeras van de Dorsseveense polder, dat later, uitgevend, de plas de Wijde Blik zou vormen.

Achtien jaar later, begin 1756, kreeg Slotsigt een nieuwe eigenaar in de persoon van Ishac Fundam of Fundão (1701-1783), die met Abigaël Senior Coronel (geb. 1706) was getrouwd,<sup>7</sup> een lid van de Portugees Joodse of Sefardische gemeenschap. Reeds in 1723 was hij bekend als uitgever en ook schrijver van Spaanse boeken. Een aantal Joodse religieuze boeken zag van zijn hand het licht. In Vreeland hield hij zich bezig met het samenstellen van historische schetsen uit de werken van vermaarde schrijvers welke in 1767 in vijf delen uitgegeven werden, wederom in het Spaans. Zijn opvolgers op Slotsigt waren Aron van Moses Lopes(ch) Suasso (1726-1796) en Eliseba (Lopez) Suasso (1735-1812), zijn vrouw, die de plaats in 1766 verwierven.<sup>8</sup> Deze hadden twee jaar eerder reeds een huis naast Slotsigt met erf, boomgaard, laantje en bosje gekocht samen met Ishacs zoon Abraham Fundam.<sup>9</sup> Diens aandeel werd door Aron bij de aankoop van Slotsigt overgenomen en daaraan toegevoegd. Van dat soort huizen moet

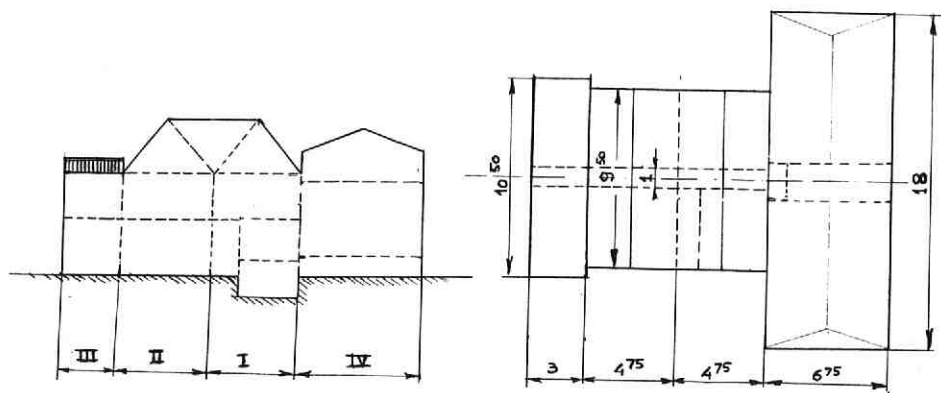
men zich niet een te grote voorstelling maken, want het blijkt dat zij vaak met een afgebroken werden, daar zij van hout en vaak bouwvallig waren. Later blijkt Aron nog meer grond en water aan de oostzijde te hebben aangekocht.<sup>10</sup>

De familie Lopez Suasso stond in de Republiek in hoog aanzien sinds de tijd van de Koning Stadhouder Willem III, met wie zij vriendschappelijke relaties onderhielden. Ook zakelijk waren de banden zeer nauw. In 1688 schoot Francisco Lopez Suasso de Prins 600.000 thaler voor teneinde zeker te stellen dat de nieuw te verkiezen Bisschop van Munster (herinnert U zich Bommenberend?) de Staten goed gezind zou zijn. In 1689/90 werd van zijn rekening bij de Amsterdamse Wisselbank liefst 1,5 miljoen gulden overgeschreven op die van de thesaurier van de Koning Stadhouder. Dit was een lening ten behoeve van Willem III's veldtocht tegen Lodewijk XIV. Het verhaal gaat dat Francisco de invasie van Engeland in 1688 door Willem III (bij Brixton in Cornwall) financierde, doch daar zijn geen bewijzen voor gevonden.<sup>11</sup> Zijn vader, Antonio Lopez Suasso, is door de Koning van Spanje geadeld als dank voor de vele geldleningen aan hem verstrekt: hij mocht de erfelijke titel van Baron voeren en wel van Bornival, een goed in Zuid-België. Zijn vermogen had hij verdiend met de handel in Spaanse wol, waaruit in Leiden het beroemde wollen laken werd vervaardigd. Via zijn eerste vrouw was hij gelieerd met de bankier Teixeira, haar vader, en zijn tweede vrouw was een dochter van bankier De Pinto. Gedrieën vormden zij in het laatste kwart van de 17e en eerste helft van de 18e eeuw de top van de Noordeparte financiële wereld.

De Suasso's woonden wegens hun relaties met het Stadhouderlijke hof in 's-Gravenhage en ook Arons gezin woonde daar. Eliseba was een kleindochter van Francisco Lopez Suasso; Aron, haar man, moet haar achterneef zijn. Door huwelijken binnen de familie beoogde men het kapitaal in eigen kring te houden. Het kan haast niet anders of Slotsigt is in die jaren vergroot en verfraaid, gezien de grote staat die de Suasso's zich konden veroorloven. Wellicht is in die tijd het oude huis dat smal was en met het dak evenwijdig aan de Vecht lag verdubbeld waardoor er een zakgoot ontstond tussen beide daken. Een vergelijkbaar huis kan men bijvoorbeeld aantreffen in Vechtzicht te Breukelen aan het Zandpad, al zullen de zijgevels van Slotzicht kopgevels zijn geweest.

In het huis is van binnen aan de detaillering van deuren en kozijnen en een sprong in het plafond van de gang boven te zien dat gedeelte I (afb. 3) het oudst is. Gedeelte II is van later tijd en deel III nog later, doch beide 18e-eeuws. In de noorder- en zuidergevels van het oudste gedeelte tekenen de oude kopgevels zich af als barsten in het stucwerk over de nu door metselwerk verbonden geveltoppen. Deel III heeft een plat dak, waaromheen een houten balustrade is aangebracht. De detaillering van de eikehouten achterdeur, gedeeld in een boven- en onderdeur, met de pilasters aan weerszijden duidt op een laat 18e-eeuwse





Afb. 3. De opbouw van Slotzicht.

- Deel I Gebouwd in 1735-1736. Hoofdafm. 9,50 x 4,75 m. Begane grond met midden-gang, verdieping en zolder. Aan N-zijde een opkamer boven de kelder.
- Deel II Aangebouwd in 18e eeuw. Hoofdafm. 9,50 x 4,75 m. Begane grond met mid-dengang, verdieping en zolder.
- Deel III Aangebouwd in 18e eeuw. Hoofdafm. 10,50 x 3 m. Begane grond met midden-gang en verdieping.
- Deel IV Aangebouwd in 1808. Hoofdafm. 18 x 6,75 m. Begane grond vloer, 1 m boven die van oude huis, verdieping en 2 m brede middengang.

bouwtijd. De middengang, die door de huisdelen I t/m III loopt, is slechts 1 me-ter breed. De vloer en de wanden zijn bekleed met ca. twee meter lange marmere-n platen, hetgeen zeer uitzonderlijk is. In deel I bevindt zich aan de noordzij- de nog de oude opkamer met twee ingebouwde glazenkasten. Een deur in de gang die voorheen de toegang vormde doet geen dienst meer. Thans kan men via een lage deur vanuit gedeelte IV deze 'opkamer' betreden. Op het dak van deel III staat een smeedijzeren klokkestoel met een ongemerkte bronzen bel, de zgn. bengel. Deze diende tot het uit het park roepen van het personeel voor de schafttijd.

Het zal het huis bestaande uit de delen I t/m III zijn geweest dat Charles Wilkin- son uit Amsterdam in 1790 van de Suasso's overnam.<sup>12</sup> Jacob Mooij, schout van Kortenhoef, was hun gemachtigde. De prijs bedroeg f7000, een zeer aanmerke- lijk hoger bedrag dan de f2500 die Lijnslager had betaald. Eensdeels wordt dat verklaard door de bijgekochte grond en anderdeels moet er in huis en tuin het nodige gebeurd zijn.

Wilkinson liet zich niet onbetuigd en voegde een perceel grond langs de A. Lambertszkade aan Slotsigt toe.<sup>13</sup> Lang heeft hij er niet kunnen vertoeven, want in 1795 overleed hij kinderloos in Middlesex in Engeland. Zijn bezittingen

vielen toe aan zijn neef Thomas Wilkinson, die samen met Robert Elliot executeur testamentair was. Thomas was squire van de stad Kentish in Middlesex d.w.z. ambachtsheer. Het is duidelijk dat hij geen buitenplaats in Nederland van node had, en Slotsigt werd overgedaan aan Cornelis Frijmersum hetgeen in 1796 zijn beslag kreeg.<sup>14</sup>

Frijmersum had toen zijn oog al laten vallen op het buiten Breeëvecht, dat hij in 1801 van zijn schoonvader zou kopen,<sup>15</sup> en dus was Slotzigt voor hem slechts handel. In mei 1797 vond hij in Cornelis Poortermans Matthijszn. een willige koper voor f7900. niettegenstaande de rumoerige en ongewisse tijden.<sup>16</sup> De akte vertelt wat er toen aanwezig was:

Een Hofstede staande en gelegen onder dese geregte in den Kerspele van Vreeland in den Bosch onder Dorsseveen genaamd = Slotzicht = bestaande uit een Heerenhuizinge binnendijks en een huizing of tuinmanswoning buitendijks [dit is wellicht het huis waaraan later de met riet gedekte koepel is gebouwd], met de tuijnen bosschen en boomgaarden en met de verder getimmerten, bepooting en beplanting daarop staande, strekkende Oostwaarts op over de Vechtdijk [waarop de weg ligt] tot de eigendommen van de erven Krijn Hogeveen, ten Z buitendijks Steven Hulscher's Weduwe, ten N buitendijks Arie Barneveld en binnendijks Gerrit Horst.

(Merkt op hoe de naam nu gemoderniseerd is tot Slotzicht! Een latere eigenaar zal evenals Lutgers dat in 1836 in zijn plaatwerk *Gezigten aan de rivier de Vecht* deed de Plaats nog Slotzigt noemen.) Ook Poortermans vindt zijn buitenplaats nog wat te klein en koopt het huis met grond<sup>17</sup> van Wed. Hulscher, genaamd 'De laatste Stuijver', liggend aan de Vechtdijk benoorden de A. Lambertszkade (afb. 2). Mogelijk was dit huis voorheen een herberg, maar een vermelding daarvan is tot dusver nergens aangetroffen.

Eind 1803 kreeg hij wellicht een aantrekkelijk bod op zijn buitengoed en verkocht hij het aan Mordechaj Mercado.<sup>18</sup> Een deel van de transportakte willen wij U niet onthouden:

Slotzigt, etc. etc. mitsgaders de twee boerenwoningen met deszelfs annex gronden en boomgaard apart verhuurd wordende etc., maar ook wat tot verziëring of bewerking der Plaats behoord of door de Heer verkoper daartoe gebruikt is en hetwelk alles gespecificeerd staat op een lijst of nota's daarvan zijnde en door de comparant verkoper getekend aan koper ter hand is gesteld, en dat alles voor eene somma van f11.000 t.w. f10.000 voor de plaats en f1000 voor de ingredienten, gereedschappen, broeierijen en andersints.

De tuinman komt in dienst bij de koper en verder:

verkoper mag nadien groenten en andere producten afvoeren als gespecificeerd op de in tuinmans bezit zijnde lijst. [Deze laatste is niet gevonden].

De waardestijging is frappant waaruit men de conclusie kan trekken dat het buiten aanmerkelijk verfraaid was. Zo kwam Slotzicht weer in Portugees joodse handen.

Toen Abraham Fundam in 1766 door Suasso uitgekocht werd betrok hij het huis aan de Voorstraat (thans nr. 14 of 15) in Vreeland, waarin hij tevens een ruimte inrichtte als synagoge,<sup>19</sup> Keneseth Abraham genaamd. Toen hij in 1807 zijn testament maakte, vermaakte hij 'Het groote Boek Mozes met de zilveren handvatten waar des comparants naam op staat' en de zilveren kroon uit de Keneseth Abraham aan de Portugese Synagoge in Amsterdam. Zwarts meldt dat: 'deze fraaie Thora rol met den mantel van zwaar goudbrokaat bewaard en voor de eredienst gebruikt [wordt]'. Buitendien gaf hij een portret op glas van zichzelf en een stel verguld zilveren siertorens (*rimon*) uit 1688 of 1705 in 1817 aan de Portugese Synagoge. Dit feit staat gegraveerd in de siertorens: 'Abm. de Is. Fundam Ao. 5577'. Portret en siertorens bevinden zich nu in het Joods Historisch Museum te Amsterdam (nrs. JHM48 en B102). Abraham moet een geestig man geweest zijn daar hij de bijnaam droeg van 'Hofnar van Willem V'.<sup>7</sup> Het is bekend dat hij zich in hofkringen in Den Haag bewoog en hij zal het prinselijk paar vermaakt hebben met zijn joodse gein.

Daar er een synagoge ingericht moet worden zodra er 10 mannelijke joden in een gemeente wonen, zal er in die tijd een aantal Portugees joodse families gewoond hebben in Vreeland. Zwarts noemt wat dit betreft als in Vreeland woonachtige joden D. Hm. Henriques de Castro en Isaac Teixeira de Mattos. Voorts zijn bekend Da Costa Gomes de la Penha, Mozes da Costa Gomez, S. A. Lopez de Salzedo en Samuel van Joseph Ricardo. De latere Haagse chacham J. van J. Ferrares fungeerde als 18-jarige nog in 1822 als voorzanger in Keneseth Abraham. Daaruit kan de conclusie getrokken worden dat na de dood van Abraham zijn vrouw Hanna Meldola (1750-1823) de synagoge in stand heeft gehouden.

Familie van de nieuwe eigenaar Mercado vindt men overigens ook in Maarssen in de late 18e eeuw. Nog geen drie jaar bleef Mercado in het genot van Slotzicht. Dirk Jan Voomborgh (1768-1824), bankier te Amsterdam, deed daar namelijk in 1806 zijn intrede, hetgeen hem het niet geringe bedrag van f12.500 kostte. Zijn familie zou daarvoor dan ook een eeuw met Slotzicht verbonden blijven (afb. 4). Helemaal onbekend was Voomborgh niet in Vreeland, want zijn vader Albert had in 1784 al weiland in de omgeving aangekocht. In de koopakte<sup>20</sup> luidt de omschrijving:

Een Buitenplaats genaamd Slotzigt, gelegen onder Vreeland of Kortenhoef, met de daarbij aangelegde broeierijen, tuijnbanken, tuijnmanngereedschappen, op het voorstuk [buitendijks] het zogenaamde witte huis [dit is waarschijnlijk het koepelhuis], twee burgerwoningen, het huis genaamd 'De laatste Stuijver', twee akkers in de vennen met hout beplant, een hakboschje aan de blokken insgelijks met hout beplant en de boomgaardstuijn gelegen bij het huis De laatste Stuijver.

Uit een huurtaxatie<sup>21</sup> vlak na de aankoop in oktober 1806 blijkt dat de plaats



Afb. 4. Portret van Dirck-Jan Voombergh door C.H. Hodges (St. Iconogr. Bur. D2922).

met park, bos en weiland een oppervlak bereikt had van 8 morgen en 125 roeden. Ook wordt in deze taxatie het bestaan van een schuur, twee loodsen en een menagerie vermeld. In het gebied tussen Slotzicht en de A. Lambertszkade was toen alleen een stukje grond van de Erven Krijn Hoogeveen nog niet in eigendom bij Slotzicht.

Voombergh woonde in deze jaren in het door hem van zijn compagnon gehuurde huis Herengracht 179<sup>22</sup> te Amsterdam, een voornaam, vijf ramen breed huis met een door een timpaan gedekte gevel. Hij was chef van de bankiersfirma 'Ketwich en Voombergh', die gevestigd was in het 'Huis aan de drie grachten' te Amsterdam (bij het Athenaeum tegenover het voormalige Binnengasthuis). In 1880 zou deze firma overgenomen worden door Labouchère Oyens, die via de Rotterdamse Bankvereniging en de AMRO-bank is opgegaan in de ABN-AMRO bank.

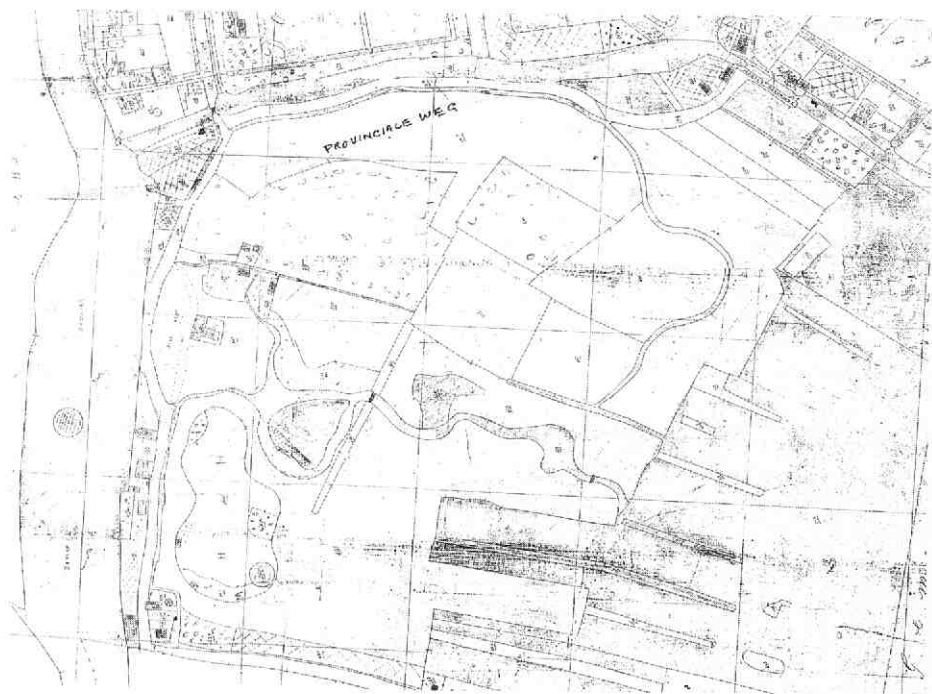
Slotzicht was voor hem en zijn familie een echt zomerhuis. Evenals vele voorgaande eigenaren kocht ook Voombergh in de omgeving grond, met of zonder huizen erop. Aan de westkant van de Vecht waren dat in totaal 24 bunder land, waarbij ook twee eilandjes in de Vecht tegenover Slotzicht (zie afb. 2, waar zelfs drie eilandjes op te ontwaren zijn). Wat Slotzicht betreft was zijn voornaamste



Afb. 5. De plank met 'W. BOES 1808' uit de hijsbalk van het voorhuis (coll. Swellheim).

wapenfeit de aanbouw aan de Vechtzijde van een groot voorhuis dat twee kamers en de zolder bevat, alsmede een verlengstuk van de middengang tussen de beide kamers (zie afb. 3 deel IV). Deze aanbouw gaf veel meer allure aan het huis naast vrijwel een verdubbeling van de ruimte, en uiteraard een veel fraaier uitzicht over Vecht en weilanden naar het Slot Loenersloot waaraan het huis zijn naam ontleent. In een hijsbalk boven een dakkapel aan de achterzijde van het voorhuis werd onlangs het ingehakte merk '1808 W. BOES' aangetroffen; welhaast zeker is dit het jaar van de oplevering (afb. 5).

De twee kamers in deze nieuwbouw zijn voorzien van stucwerk plafonds uit twee verschillende periodes. In het noordelijke vertrek is dat Empire met een mandorlalijs, in het zuidelijke een vrij zware late Biedermeier stijl evenals in de tussenliggende gang. De dubbele deuren in beide vertrekken zijn Empire evenals de wit marmeren haardomlijsting in het noordelijke vertrek met daarboven in stuc een trofee van een *viola da gamba*, een trompet en een blad muziek. Boven de deuren in die kamer is een lier in stuc aangebracht. De zuidelijke kamer is voorzien van een zware beige kalkstenen haardpartij uit ca. 1880. De hoeken van deze kamer zijn afgerond. Aan weerszijden van de marmeren trap in de gang waarlangs men afdaalt naar het oude huis staat een gietijzeren balus-



Afb. 6. Terrein van Slotzigt op het minuutplan van 1830 voor het kadaster. De weg langs Slotzigt is met een bocht om de voortuin gelegd, waarschijnlijk tijdens de bouw van het nieuwe voorhuis door D.J. Voombergh (Blad Vreeland A 2 ged.).

trade. Voor het huis dekt een dakje op twee gietijzeren kolommen de trap die gelegenheid geeft de tuin te betreden.

Jammer genoeg heeft de tweede vrouw van Voombergh, Margaretha van der Vliet (moeder van hun jongste dochter Henriëtta Maria), slechts twee zomers het genoegen van het landelijke leven mogen smaken. Zij overleed reeds in 1811. Een tweede belangrijke toevoeging die waarschijnlijk in de tijd van Dirk Jan Voombergh tot stand is gekomen is de bouw van de koepelkamer aan de tuinmanswoning aan de Vecht. De stijlelementen duiden op een ontstaan tussen 1820 en 1830. Op de kadasterkaart uit 1832 (afb. 6) is de vorm van de koepelkamer reeds te ontwaren en Lutgers bracht deze in 1834 op een aquarel in beeld (afb. 1) en in 1836 op een litho (afb. 7).

Het verhaal dat het woonhuis gebouwd zou zijn om zijn ongetrouwde jongste dochter aan een goede partij te helpen moet naar het rijk der fabelen verwezen worden want zij was in 1808 pas drie jaar en bij haar vaders overlijden in 1824



Afb. 7. Koepelhuis Slotzicht, eilandje, koetshuis en botenhuis. Litho door P.J. Lutgers 1836 (coll. Swellheim).

duis 19 jaar. Geen leeftijd om te wanhopen dat zij nog ooit een man zou vinden. Bij de boedelscheiding<sup>23</sup> (zie bijlage I) tussen de drie kinderen Albert (1793-1851), Anna Gelina (1795-1866) en Henriëtta Maria (1805-1866) verkreeg de laatste de Hofstede Slotzicht toebedeeld met een boedelwaarde van f15.000. Ook verkreeg zij de eigendom van 14 ha land gelegen aan de overzijde van de Vecht met twee (!) eilandjes daarin, totaal gewaardeerd op f9.900. Daarenboven ontving zij 'in contante penningen eene somma van f43.100.' (In koopkracht van heden is dat een vermogen van ruim f7 miljoen.) Vader Voombergh had in de moeilijke jaren van de Franse tijd en daarna bepaald blijk gegeven van een goed zakelijk inzicht. Zijn totale vermogen bij zijn overlijden wordt op f2 miljoen geschat, o.a. bezat hij de gehele Oranjepolder onder Naaldwijk, waar het stadhouderslijk paleis Honselaersdijk gestaan heeft.

Bij de verdeling was Henriëtta Maria nog niet meerderjarig. Over haar erfenis kon zij 'van Zijne Majesteit den Koning geobtineerd hebbende Suppletie van



Afb. 8. Het inkomen der 'Openbare wandeling' of 'Plantage' te Vreeland. Litho door P.J. Lutgers 1836 (Christemeyer 1837).

ouderdom, blijkens brieven van Venia actatie, door Hoogstdenzelven aan haar verleend te Brussel den eersten Januari 1825' echter toch zelf beschikken. Het bezit van Slotzicht werkte ook op háár inspirerend tot de aankoop van veel onroerend goed in Vreeland. In totaal ging het om negen transacties<sup>24</sup> die voor haar kennelijk een speciale betekenis hadden, want in haar testament liet zij voor die delen opnemen:

Alle welke invoege voorschreven aangekochte percelen, waarvan de toenmalige opstal-  
len geheel of ten deele gesloopt of verbouwd zijn, zijn aangetrokken met en verenigd  
aan de Heerenhofstede Slotzicht om daarmede verenigd te blijven en één geheel uit te  
maken.

Dit was een soort Fidei Commis (een soort erfdiensbaarheid waarbij bepaald werd wat men tot in de eeuwigheid wel en niet mocht doen met het erfgoed) zoals Magdalena Poulle dat voor Gunterstein ruim 100 jaar eerder had gevestigd, doch men blijkt er zich later weinig van aangetrokken te hebben.

Eén van deze panden was het huis Rusthoek te Vreeland, omschreven als 'Herrenhuizing met stal en rijtuigloods'. Dit lag aan de Sluisvaart bij de Knollenbrug, oostelijk van het nog bestaande 18e-eeuwse huis Vredenhoek, en is later afgebroken. Voorts nam zij in 1828 de boerderij Sans Souci over die 'bevorens Pappelenburg en later Vechtzicht was geheten, groot 35 ha' van de toenmalige eigenaar van Breeëvecht, Hendrik Hageman Frijmersum<sup>25</sup> (zijn vader kocht





Afb. 9. Tuinbaas Hendrik van Stroe en zijn vrouw Dientje ca 1865 (familiearchief Labourchere).

dit buiten eerder in 1801). Ook boerderij Nooit Gedacht aan de Slootdijk, met 12 ha land en grenzend aan Sans Souci heeft zij nog in bezit gehad. Het huis Vredenhoek op de hoek van de Vecht en de oude Vecht of Sluisvaart kocht zij in 1854 'met derzelve stallingen, wagenloods, tuin en grond alsmede weg en daaraan staande bomen etc.'<sup>26</sup> Met de Ambachtsheer van Vreeland heeft zij ervoor gezorgd dat de zgn. 'Openbare Wandeling' die ten dele over en langs haar grond liep tot stand kwam (afb. 8).

De door haar vader begonnen aanleg van het grote park van Slotzicht heeft zij via vele aankopen na 1824 uitgebouwd tot een omvangrijk en landschappelijk gevarieerd lustoord. Uit zijn tijd nog zal de kolossale koperbeuk achter het huis dateren, die een groot deel van de tuin beheerst. Op het Kadastrale minuutplan van 1832 (afb. 6) is te zien dat het park een fraaie landschappelijke aanleg had met slingervijvers, lanen, bruggetjes, sparrebossen, parkbos, een hertenkamp en menagerie, boomgaarden, orangerie, bloemenkassen, ijskelder, en oostelijker de weilanden, akkers en trekpaten of 'dobbers' van de Wijde Blik. Tezamen had het een oppervlak van ca. 25 ha.

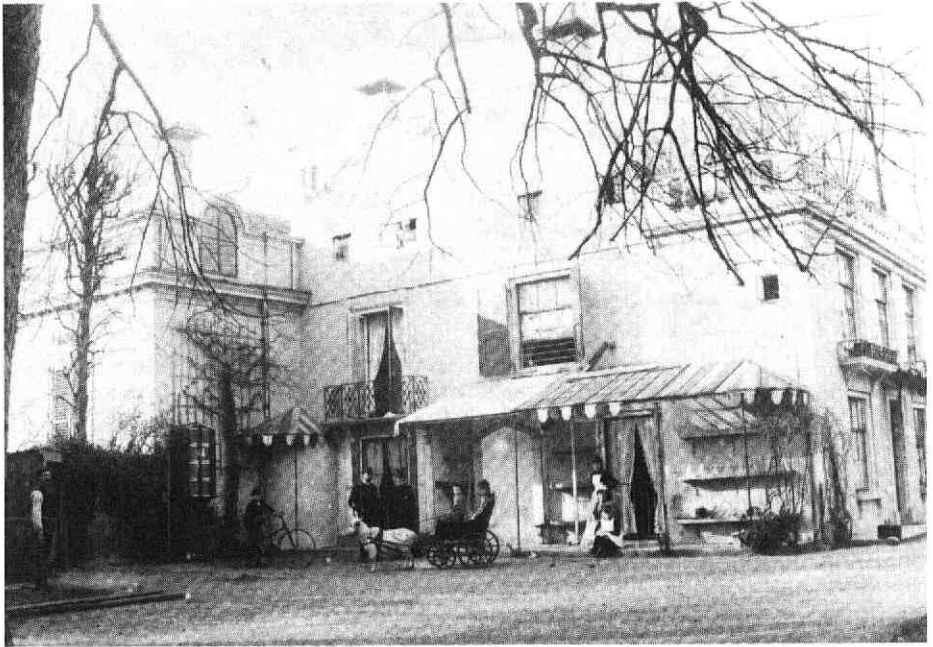
Een belangrijk man bij deze aanleg was de tuinbaas Hendrik van Stroe (afb. 9) die al in 1840 wordt genoemd en in 1871 nog als gemachtigde optrad bij grondaankoop.<sup>27</sup> Hij heeft als tuinknecht o.a. Bart Wenk gehad, die later tuinbaas werd op Valk en Heijning te Loenersloot, en die op zijn voorspraak in 1842 als tuinbaas naar Hoog Beek en Roijen te Zeist ging. Die buitenplaats was in 1825 door Henriëtta's broer Albert gekocht. Uit zijn dagboek blijkt hoezeer hij afgang op de adviezen van 'Baas' Van Stroe bij het beheer van zijn landgoed. Henriëtta Maria was zeer gesteld op het echtpaar Van Stroe hetgeen blijkt uit het legaat waarmee zij hem in haar testament bedacht:

'Aan mijnen getrouwen Tuinman Hendrik van Stroe en zijne Huisvrouw Dientje te zamen de som van vijfhonderd gulden ... ééns ... en daar en boven ... een jaarlijksche uitkering van achthonderd gulden ...'

Waar een goed dagloon dertig stuivers beliep is hier sprake van een hoog pensioen. De vijf arbeiders die op Slotzicht werkzaam waren kregen ieder f200 's jaars evenals de naaister en een oude 'huisvrouw'. De dienstboden kregen f100 plus f100 voor elk jaar dat zij 'trouw' dienst hadden gedaan.<sup>28</sup>

In 1866 overleed Henriëtta ongehuwd en kinderloos in het huis Herengracht 547<sup>22</sup> waar haar zuster, de Wed. Anna Gelina Rente Linsen-Voombergh, sinds haar huwelijk in 1815 woonde. Zij was haar enige erfgename<sup>47</sup> maar overleed eveneens kinderloos zes weken na haar zuster. Alle bezittingen van beide zusters werden toegewezen aan de drie kinderen van hun vooroverleden broer Albert (na aftrek van de vele legaten). Bij de verdeling van het onroerend goed<sup>29</sup> verkreeg de oudste nicht, Philippina Constantia Isabella van Loon-Voombergh, de buitenplaats Slotzicht, Vredenhoek, Sans Souci en de overige huizen en het land uit de nalatenschap van haar tante Henriëtta. Haar zuster Henriëtta M. J. Labouchère-Voombergh erfde o.a. de boerderij Paddenburg aan de Angstel in Baambrugge met 46 ha land, dat doorliep tot aan de Vecht. In de 18e eeuw lag daar een buitenplaats van die naam.

Mevrouw Van Loon zal de buitenplaats steeds verhuurd hebben, daar zij van haar vader het landgoed Hoog Beek en Roijen te Zeist geërfd had, waaraan zij



Afb. 10. De familie Backer, vader, moeder en de twee jongste kinderen, in de bokkewagen alsmede een aantal personeelsleden (familiearchief Backer).

meer gehecht zal zijn geweest. Een bekende huurder was jhr. J.A.F. Backer (1853-1911), burgemeester van Vreeland van 1882 tot zijn dood (afb. 10). Zijn wieg had op Vreedenhoff te Nieuwersluis gestaan.

Incidenteel<sup>27</sup> kocht zij nog een perceel grond op Loosdrechts gebied, noordelijk grenzend aan de A. Lambertszkade op Loosdrechts gebied en westelijk aan de Vecht, en liet daar een tuinmanshuis op bouwen. Lange tijd bleef het goed ongewijzigd in stand totdat eind 1903 de weduwe Van Loon aan timmerman Hermanus Engelbertus Bakker het (nog bestaande) door hem bewoonde huis en erf verkocht,<sup>30</sup> waar hij op erfpachtbasis reeds een timmerbedrijf en een (eveneens nog bestaande) houtloods op gevestigd had. Dat kostte hem f2000. Een laatste transport vond veertien dagen voor haar dood plaats in 1905 via haar gemachtigde dochter Agnes. 'Vredenhoek' werd toen overgenomen voor f2250 door dr. Johannes Jacobus van Rijn, leraar aan de Rijks HBS te Leeuwarden. Het eerder van Vredenhoek afgesplitste huis 'Rusthoek' werd voor een zelfde prijs overgedaan<sup>31</sup> aan de heren Huibertus van Groen, timmerman, en Adrianus van Groen, metselaar, beiden uit Vreeland.

Haar twee dochters jvr. Anna Louisa Agatha van Bijlandt-van Loon en jvr. Agnes Henriëtta Constance van Loon voelden blijkbaar geen enkele band meer met de Vreelandse bezittingen en besloten hun geërfde goed van de hand te doen. In januari 1906 was het zover<sup>32</sup> en kochten Theodorus Johan Schipperijn en Jan Plomp uit Maarssen:

De heerenhofstede Slotzicht met de hoeve Ruimzicht [direct ten noorden van Slotzicht gelegen], de koepel met woning, tuinmanshuis, koetshuis, arbeiderswoning, schuur en bloemenkassen etc. de waterpartijen, wei en hooiland, rietakkers, een eiland in de Vecht [één eiland blijkt intussen verdwenen te zijn], te zamen groot 27,175 ha, alsmede nog een kamp weiland met een stuk weg onder Oud Over van 6632 m<sup>2</sup>.

De heren telden er f40.000 voor neer en aanvaardden de opmerkelijke erfdiensbaarheid die op het geheel nog door de weduwe Van Loon was gevestigd:

‘Dat op de verkochte perceelen nimmer mogen worden gesticht of gebouwd, of de bestaande gebouwen mogen worden gebruikt voor, ingericht of verbouwd tot, kerkgebouwen, kapellen, gestichten, danshuizen, bordeelen of herbergen en inrichtingen waar bier of sterke dranken worden getapt of geschonken’.

Mogen alle eigenaren van buitenplaatsen dit lezen en ter harte nemen. Men zou nog toe kunnen voegen dat fabrieken en kantoren evenmin gewenst zijn. Drie dagen later werd boerderij Ruimzicht<sup>33</sup> (dit was vroeger het buitentje ‘De Rietvink’), gelegen aan de Vecht ten Zuiden van de Sluisvaart met ruim 9 ha land overgedaan aan Agatha Griffioen, weduwe van Jacobus de Bruijn. Tē zelfder tijd werden de bloemkassen met bijbehorende tuinmanshuizen en ruim 25 aren grond overgenomen door Huibert van Maastricht, bloemist te Vreeland, die daar een handelskwekerij genaamd ‘De Morgenzon’ op begon. Eind 1906 kocht Schipperijn zijn compagnon Plomp voor f7000 uit<sup>34</sup> en ging op eigen kracht door met het uitponden van Slotzicht. Het koepelhuis aan de Vecht, het eiland er vóór, veestellingen en 9 ha weiland tussen Boslaan en Wijde Blik gingen met f11.500 hypotheek over in handen<sup>35</sup> van veehouder Evert Soede uit Maarssen. Afb. 11 toont het gebied rond deze tijd.

Toen burgemeester Backer, huurder immers van Slotzicht sinds 1882, in 1911 overleed kreeg Schipperijn de handen vrij. Hij interesseerde<sup>36</sup> een nieuwe eigenaar voor het kerngebied in de persoon van Willem Cornelis Geill, elektrotechnisch ingenieur te Amsterdam. Voor f7250 kon hij het huis met ca. 9000 m<sup>2</sup> grond het zijne noemen. Een jaar tevoren was hij getrouwd met Branca Witstein, doch dat huwelijk hield slechts kort stand, want in 1913 ging het echtpaar reeds uiteen.<sup>37</sup> Branca kreeg Slotzicht onder overname van de hypotheek toegewezen. De heer Geill kwam er bekaaid af. Hij moest Branca f1500 betalen en kon zijn persoonlijke goederen zoals tekenpapier, tekenborden, verfdozen, zijn eigen schilderijen, vier sarongs, twee hoofddoeken en een lakstempel meene-

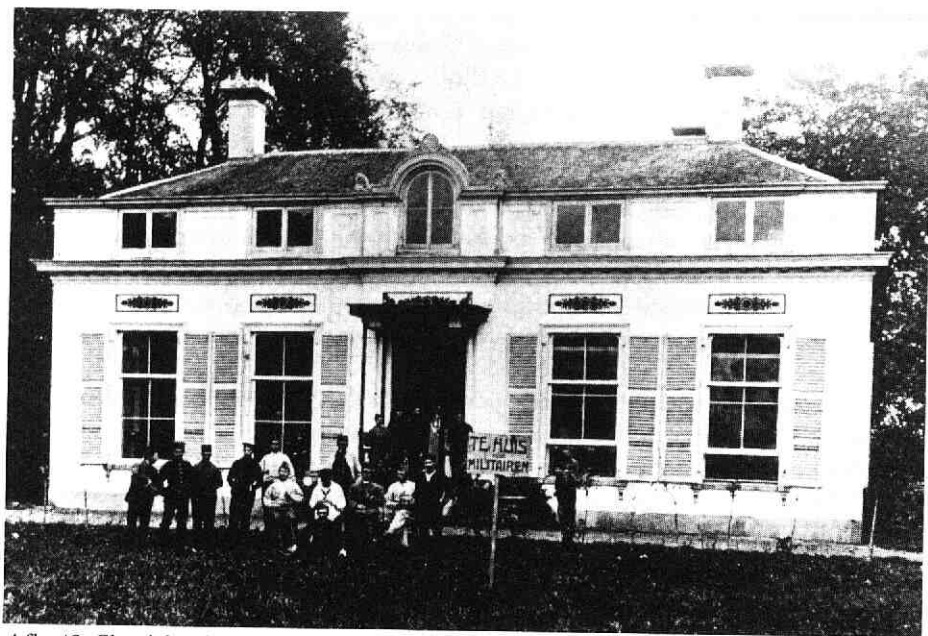


Afb. 11. Topografische kaart 1921 met omvang van Slotzicht in 1900-1921 (Top. Dienst).

men en dat was het. Mevrouw Witstein verhuurde Slotzicht en vertrok naar 's-Gravenhage. Kort nadien huwde zij met de daar wonende koopman Aaron (Harry in de wandeling) Streletskie.

Een voor dit soort huizen minder aantrekkelijke huurder was Defensie, dat er in 1914-18 een militair tehuis vestigde (afb. 12). Wat later werden er gevluchte Oostenrijkse kinderen in gevestigd, ook al geen voorzichtige bewoners. Na de oorlog zaten de Streletskies met een uitgewoond huis en geen goed betalende huurders, zodat zij de hypotheeklasten niet meer konden opbrengen. Hun faillissement werd aangevraagd en in 1924 werd Slotzicht geveild<sup>38</sup> in Hotel de Nederlanden. Het werd gemijnd op f7010 door Michiel Joseph Ameschot, die in Loenen op het huis 'Beek en Hoff' woonde. Hij bleek een goede neus gehad te hebben want binnen een jaar vond hij een nieuwe eigenaar: Sjoerd Adrianus Bartstra uit Utrecht, die er f20.000 voor over had.<sup>39</sup> Hij bezat de buitenplaats tot het crisisjaar 1931 in welk jaar de hoogleraar in de chemie dr. Nicolaas Schoorl, eveneens uit Utrecht, zich voor f18.000 in het bezit van Slotzicht stelde.<sup>40</sup>

In die jaren kwam de appreciatie op voor de natuur in het plassengebied, en



Afb. 12. Slotzicht als militair tehuis in 1914-18 (coll. A.J.A.M. Lisman).

ook de heer Schoorl onderging de beking daarvan. Dit mag blijken uit het feit dat hij van buurman Soede een perceel land met water kocht<sup>41</sup> dat hem vrije doorgang en -vaart naar de plas de Wijde Blik verschafte. Daarop liet hij in 1937 een hoge met riet gedekte theekepel neerzetten door zijn buurman, aannemer Gijsbertus van der Geer. Hij was met het resultaat zo ingenomen dat hij een 'Sprekende Steen' in de voet van de kepel liet metselen met het wat overmoedige vers:

Ik ben gebouwd zeskant,  
Zes palen in het zand,  
Zes meter langs de wand,  
En 6 x 66 jaren houd ik stand.<sup>42</sup>

Ondertussen had mevrouw Anna Giltay, ongehuwde apothecares uit Amsterdam, in 1935 de inmiddels weduwe Soede-Veldman er toe bewogen:<sup>43</sup> 'Een kepel met woning en veestalling, weiland, hooiland, bosch, griendland en weg groot 8 ha 8 a 62 ca' voor f16.000 aan haar te verkopen. De waarde van het huis met de kepelkamer sec was naar schatting f4500. Zij deed hetzelfde jaar via haar gemachtigde, prof. Schoorl, weer afstand van het Koepelhuis<sup>44</sup> voor f4750 aan Florentius Adrianus de Gelder, kandidaat notaris te Amsterdam. Na het

enkele jaren als zomerhuis gebruikt te hebben heeft het echtpaar De Gelder de koepel vanaf 1940 permanent bewoond. Thans wordt het in de onverdeelde boedel als zomerhuis gebruikt door hun kinderen.

Een grote aanslag op het karakter van Vreeland en Slotzicht was de aanleg in 1938 van de provinciale weg Hilversum-Haarlem. Een deel van de buurt Duinkerken werd daarbij gesloopt en het land van boerderij Ruimzicht en dat van het er naast gelegen huis Rustoord werd doorsneden door de nieuwe weg. De Oude Vecht werd voor een deel gedempt. De eeuwenoude sluisvaart en de Kortenhoeftse sluis, vaarweg naar de Wijde Blik en Kortenhoef werden volgestort c.q. gesloopt. Een aantal jaren later werd ook de zinloos geworden 'Knollenbrug', een draaibrug over de Oude Vecht, gesloopt en kwam er een dam voor in de plaats.

Professor Schoorl overleed, zeventig jaar oud, in 1942 op Slotzicht. Een jaar eerder had hij de Plaats verkocht aan medebewoonster Anna Giltay tegen een vriendenprijs van slechts f10.000 voor het huis, koepel aan de Wijde Blik en ruim 1 ha tuin.<sup>45</sup> Met haar eerder verworven land had Slotzicht toen weer een omvang van 9 ha, al was dat toen voor het overgrote deel weiland. Zij bewoonde Slotzicht daarna 14 jaar alleen en overleed er ongehuwd en kinderloos in 1956. Haar erven maakten de buitenplaats te gelde<sup>46</sup> en ontvingen daarvoor f125.000 van Daniël Constant van Leeuwen Boomkamp, industrieel afkomstig uit Voorthuizen, die hiervoor van zijn vader een lening kreeg. Na enkele jaren kon hij de grond, kassen en schuren van de voormalige kwekerij De Morgenzon voor f30.000 overnemen en weer aan de tuin van Slotzicht toevoegen.<sup>47</sup> Het aanzien van de tuin werd in 1961 verrijkt met een fraai 18e-eeuws tuinhuis met Lodewijk XV decoratie, afkomstig van het landgoed Terra Nova en eerder van een Amsterdams grachtenhuis.<sup>48</sup> De schoonmoeder van Van Leeuwen Boomkamp was namelijk gehuwd met dr. Richard Heino Erdmann, die vanaf 1910 het landgoed Terra Nova, dat ca. 1 km zuidelijker langs de Vecht ligt, gestalte gaf. Hij kocht in de jaren daarna beelden, gevelstenen en bouwfragmenten van 17e- en 18e-eeuwse huizen die gesloopt werden en gebruikte deze op Terra Nova. Na zijn overlijden in 1960 werden veel beelden en andere tuinsieraden van het buiten ten bate van de successie geveild. En zo ook het tuinhuis.

In 1965 liet de familie aan de noordzijde van het oude gedeelte van Slotzicht (deel I, II en III van afb. 3) enige kamers, een keuken en een dubbele garage bouwen, voorzien van een plat dak. Het weiland achter Slotzicht is door hen enige jaren nadien aan boer Beukeboom verkocht, die het later overdeed aan de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Zo blijft dat deel van het landgoed met de nog aanwezige slingervijvers, akkers en trekgraten als aantrekkelijk landschap behouden.

Eind 1974 vertrok de familie Van Leeuwen Boomkamp naar Terra Nova en von-

den zij Hartog Swelheim, computerdeskundige, bereid om voor f450.000 de lusten en lasten van Slotzicht met ruim 1 ha tuin op zich te nemen. De familie Van Leeuwen Boomkamp zou zich onderscheiden door hun enorme inzet om van Terra Nova weer een fraai park te maken dat openstaat voor het publiek. De heer Swelheim liet het huis verbouwen en aanpassen voor gezamenlijke bewoning. Ook de bovenverdieping werd omgebouwd tot vijf verhuurbare appartementen. Bij die verbouwing kwam de inscriptie op de al eerder genoemde balk aan het licht als stille getuige van het bouwjaar van het voorhuis. De heer Swelheim bewoont het buiten nog steeds. Het goed onderhouden huis is met het park nog steeds een sieraad van de Vechtstreek. Moge dat lang zo blijven.

Vreeland/Loenen, 1994

J. Boerstra/E. Munnig Schmidt

### Bronvermelding

- 1 *Jaarboekjes Niftarlake 1989 tot en met 1992.*
- 2 SGV ORA inv. 3387 fol. 126, 127, 128 en 133.
- 3 Ibidem.
- 4 GAA not. inv. 9372 fol. 335.
- 5 SGV ORA inv. 3388 fol. 108.
- 6 SGV ORA inv. 3388 fol. 127.
- 7 SGV ORA inv. 3390 fol. 82; Zwarts Jac. 'De synagoge van den Hofnar van Willem V', *NIW letterkundig bijblad* LXI, 3 & 4 (juli/aug. 1925), blz. 12.
- 8 SGV ORA inv. 3391 fol 177 en 101.
- 9 Ibidem.
- 10 SGV ORA inv. 3392 fol. 101.
- 11 *Lopes Suasso, financiers van Willem II*, door prof.dr. D. Schwetschinski en Loeki Schönduwe, Waanders, Zwolle/Joods Historisch Museum, 1988.
- 12 SGV ORA inv. 3394 fol. 54.
- 13 SGV ORA inv. 3394 fol. 47.
- 14 SGV ORA inv. 3395 fol. 20.
- 15 *Jaarboekje Niftarlake 1991* blz. 58.
- 16 SGV ORA inv. 3395 fol. 47.
- 17 SGV ORA inv. 3396 fol. 122.
- 18 SGV ORA inv. 3396 fol. 163.
- 19 Zwarts, Jac. 'Uit het verleden der Portugeesche Joden in de Vechtstreek', *Jaarboek Niftarlake 1920* blz. 31. Idem, 'De Joodse Gemeenten buiten Amsterdam', in H.K. Brugmans en A. Frank, *Geschiedenis der Joden in Nederland*, Amsterdam 1940, blz. 397.
- 20 SGV ORA inv. 3397 fol. 18.
- 21 RAU dg inv. 2106, 31-10-1806.
- 22 *Vier eeuwen Herengracht*, 1976, nr. 179.
- 23 GAA not. inv. 18775 notaris de Bondt fol. 179, 1-12-1824 en fol. 96, 14-12-1825.



- 24 Dienst Kadaster Utrecht, Openbare registers (OR) Deel/nr. 30-1, 42-1, 43-1, 84-4, 86-20, 98-20, 74-43, 98-58, 98-61.
- 25 OR 57-34.
- 26 OR 157-30.
- 27 OR 302-88.
- 28 GAA not. inv. 21448 akte nr. 209 15.11.1866.
- 29 OR 273-34.
- 30 OR 646-62.
- 31 OR 661-5.
- 32 OR 671-77.
- 33 OR 671-80.
- 34 OR 682-6.
- 35 OR 682-28.
- 36 OR 738-62.
- 37 OR 769-10.
- 38 OR 949-73.
- 39 OR 967-26.
- 40 OR 1084-110.
- 41 OR 1087-94.
- 42 *Theekoepels en tuinhuizen in de Vechtstreek en 's-Graveland*, B.O. v.d. Berg, E. Boeve, D. Carasso en C.S. Oldenburger, Stichting Commissie voor de Vecht en het Oostelijke en Westelijke Plassen-gebied, 1980, blz. 110.
- 43 OR 1149-4.
- 44 OR 1164-44.
- 45 OR 1284-30.
- 46 OR 1548-84.
- 47 OR 1772-42 en 43.
- 48 In 1916 werden voor de verbreding van de Vijzelstraat te Amsterdam de huizen Keizersgracht 587 t/m 599 en Herengracht 482 t/m 496 afgebroken. Van Keizersgracht 585 ging het tuinhuis naar het Rijksmuseum waar het thans nog in de tuin staat, en dat van 587 ging naar de Hartenkamp in Bennebroek. Deze huizen waren 6 m breed, de overige waren 4,20 of 4,75 m breed. Aan de Herengracht waren de erven 5,65-5,75 m breed. Mogelijk is het tuinhuis van Slotzicht van een van deze erven afkomstig. Het is 5,90 m breed, 3,90 m diep en 3,30 m hoog. Zie GAA not., inv. 21448 Nots. Clausing akte nr. 209. Zie ook E. van Houten, *Geschiedbouwkundige beschrijvingen behorende bij het Grachtenboek van Caspar Philips Jacobsz.* Stadsdrukkerij Amsterdam, 1962, blz. 27.

## Gebruikte afkortingen

GAA	Gemeentearchief Amsterdam
ORA	Oud rechterlijk archief (dorpsgerichten)
OR	Openbare registers (dienst kadaster Utrecht)
RAU	Rijksarchief Utrecht
SGV	Streekarchief voor het Gooi en de Vechtstreek, Hilversum

## Bijlage I

De bakermat van de familie Voombergh is de hofstede van die naam in de buurtschap Linderde, gemeente Raalte. Albert Voombergh ging in 1760 naar Amsterdam als lakenkoopman en trouwde er met Maria van Heekeren. Van hun kinderen is van belang **Dirk-Jan VOOMBERGH**, geb. te Amsterdam 11 december 1768. Hij is de grote zakenman van de familie geworden. Veel officiële functies heeft hij niet bekleed: sedert 1816 was hij lid van het Amsterdams kiescollege, op 2 oktober 1821 werd hij benoemd tot lid van de gemeenteraad, wat hij tot zijn dood is gebleven. In 1822 en 1823 werd hij verkozen tot plaatsvervangend lid van de Provinciale Staten, maar heeft nooit zitting hoeven nemen. In 1824 is hij benoemd tot commissaris van de Bank van Lening te Amsterdam. Hij is overleden in zijn huis in de Nieuwe Doenstraat te Amsterdam 18 november 1824 na een beroerte.

Vanaf 1789 stond hij ingeschreven als makelaar in beleningen, obligaties, vaste goederen, inboedels etc. Rond 1790 ging hij een samenwerkingsverband aan met zijn verre neef Abraham van Ketwich (1743-1809), een kleinzoon van het echtpaar Van Ketwich-Voombergh), die al als makelaar in beleningen, obligaties enz. te Amsterdam stond ingeschreven vanaf 1762. Na de financiële crisis van 1772-73 bleek Abraham van Ketwich over groot innoverend financieel ondernemerschap te beschikken. Zo heeft hij onder meer vanuit de achtergrondgedachte het spreiden van risico, het initiatief genomen tot het oprichten van de eerste beleggingsfondsen in Nederland, zoals 'Eendragt maakt magt' (1774) en andere. Hij associeerde zich met zijn achterneef Gerrit van Ketwich (1755-1794).

De neven Van Ketwich en Dirk-Jan Voombergh werkten eerst op incidentele basis samen maar na de dood van Gerrit van Ketwich besloten zij, teneinde het belegend publiek een breder scala aan courante beleggingsmiddelen te bieden in 1802 een administratiekantoor in het leven te roepen, waarbij de naam van Van Ketwich het vertrouwen moest inboezemen, terwijl Voombergh de directie voerde. Nadat Van Ketwich in 1809 kinderloos stierf en zijn achterneef Cornelis van Ketwich (1788-1841) geen belangstelling had hem op te volgen, hoewel hij wel enige tijd firmant schijnt te zijn geweest, zette Dirk-Jan de zaken alleen voort. Pas in 1814 nam hij zijn zoon Albert op als medefirmant.

Goed bevriend met Paul Iwan Hogguer, chef van het handelshuis Hogguer & Co. en later burgemeester van Amsterdam en president van de Nederlandse Bank, deed hij zijn zoon Albert in de leer bij dit huis. Toen Hogguer zich in 1811 uit zaken terugtrok, trad Dirk-Jan toe als commanditair vennoot van Hogguer & Co. De directie werd toen gevoerd door A. J. A. van Loon, die hier al vele jaren werkzaam was. Later ging de firma, met Van Loon als firmant, over in Ketwich & Voombergh.

In 1805 opperde Dirk-Jan het idee tot het oprichten van een kassiersfirma, wat echter schipbreuk leed omdat de bekende advocaat mr. Jan Bondt bedenkingen had tegen de opzet. In de winter van 1805 op 1806 gingen Dirk-Jan en Willem Borski opnieuw aan het werk, nu met medewerking van de advocaat Bondt zelf, om moeilijkheden te voorkomen. Zij richtten de Associatie Cassa op, 'ter ontvangst, incaseering en uitbetaaling van aanbetrouwde gelden, en tot het doen van voorschotten of geldbeleggingen bij beleening op differente onderpande en discomptering van wisselbrieven'. Als commissarissen werden benoemd Borski, Voombergh (die dat tot zijn dood zou blijven) en Jan Jacob Voûte jr., als directeuren Bartholomeus van den Hoolck Broes, die daartoe zijn reeds bestaande kassiersbedrijf inbracht, en Jacob van Geuns, zwager van Dirk-Jan Voombergh.

In 1813 behoorde Dirk-Jan tot de honderd hoogst aangeslagenen van Amsterdam met een inkomen van f50.000, dat net onder de top lag van de grote bankiers als Willem Borski en

Adriaan Hope. Terzake een gegeven advies over Deense financiën ontving hij een gouden snuifdoos met briljanten naamcijfer van koning Frederik VI van Denemarken. In 1790 werd hij lid van Felix Meritis, in 1820 van de Amsterdamse sociëteit 'Het Casino'. In datzelfde jaar kocht hij de Oranjepolder onder Naaldwijk voor ruim f250.000.

Eerst woonde hij op de Singel 91, tegenover de Blauwburgwal. Hier is zijn zoon Albert geboren. Tussen 1800 en 1810 huurde hij Herengracht 179 bij de Leliegracht van zijn compagnon Abraham van Ketwich, die zelf op 120 woonde. In 1824 kocht Dirks zwager, Jacob van Geuns, het huis van de erfgenamen. Op 12 oktober 1802 kocht hij voor f14.000 het Huis aan de Drie Grachten (Oudezijds Voorburgwal, Grimburgwal, Oudezijds Achterburgwal) dat na zijn dood aan zijn dochter Rente Linsen werd toebedeeld. Op 19 december 1810 kocht hij het huis Nieuwe Doelenstraat 6 van de familie De Smeth voor f40.000. Later zou hij nog nr. 8 kopen. Nr. 8 gaf hij aan zijn zoon Albert bij gelegenheid van diens huwelijk. In 1830 verhuisde Albert naar nr. 6 en verhuurde nr. 8 aan zijn zwager en schoonzuster Craeyvanger, totdat die naar Utrecht terugkeerde.

Rond 1800 woonde hij op het buitentje Bleeklust bij Weesp, maar op 13 augustus 1806 kocht hij het grotere Slotzicht in Vreeland, dat hij liet verfraaien. Hij was ook eigenaar van de Oranjepolder onder Naaldwijk, 812 morgen groot, van een vierde deel van de plantage Anna Clementia aan de Rio Canje te Berbice in wat thans Brits-Guyana is, 750 akkers (is dat acres?) groot, en van het pakhuis Vollenhoven aan de Oude Turfmarkt. Bij de afwikkeling van zijn erfenis werd het onroerend goed op f112.350 geschat: Slotzicht op f15.000, het Huis aan de Drie Grachten op f10.000. De Oranjepolder bleef onverdeeld. Daarnaast stak het effectenbezit van bijna een miljoen en de contacten van ca. f350.000 sterk af. Met deelnemingen in schepen, hypotheek enz. beliep het totaal f2 miljoen. Dat was nog lang niet zoveel als de 10 miljoen die Willem Borski had nagelaten, maar het is duidelijk dat het Dirk-Jan is geweest, die de grondslagen heeft gelegd voor het familievermogen.

Hij trouwde 1. Utrecht 24 april 1791 **Aletta** Cornelia RUTGERS, ged. Utrecht 28 september 1768, ovl. Bleeklust bij Weesp 27 oktober 1801, dr. van Isaac, en Johanna Huberta van Tæeck; en 2. Amsterdam 24 augustus 1803 de doopsgezinde **Margaretha** VAN DER VLIET, geb. Amsterdam 2 januari 1775, ovl. ald. 15 december 1811, dr. van Jan Lucas, en Henrietta von der Leyen. Uit het eerste huwelijk:

1. Albert, volgt II.

2. **Anna** Gelina, geb. Amsterdam 22 mei 1795, ovl. ald. 25 december 1866, tr. ald. 30 november 1814 **Joan Christoph** RENTE LINSEN, geb. Amsterdam 8 juli 1782, koopman, eigenaar van het buiten Ter Weege onder Sassenheim, ovl. ald. 27 augustus 1855, zn. van Heinrich Christoph Samuel, en Catharina Elisabeth Seegers. Het huwelijk bleef kinderloos.

Uit het tweede huwelijk behalve een jong gestorven zoon:

3. **Henrietta** Maria, geb. Amsterdam 23 april 1805, ovl. ald. 13 november 1866. Zij woonde 's zomers op Slotzicht, Vreeland.

II. **Albert** VOOMBERGH, geb. Amsterdam 5 december 1793, lid (1814) en chef (1825) Fa. Ketwich en Voomborgh, lid Provinciale Staten van Noord-Holland, kocht in 1825 het buiten Hoog Beek en Royen te Zeist, ovl. Amsterdam 2 oktober 1851; tr. Zeist 25 juli 1821 jvr. **Agnes** Henriette VAN LOON, geb. 's-Graveland 13 januari 1800, ovl. Zeist (huize Stenia) 23 mei 1879, dr. van jhr. Jan Willem, en Philippina **Constantia** Isabella van Weede. Uit dit huwelijk:

1. Philippina **Constantia** Isabella, geb. Amsterdam 9 januari 1827, ovl. Zeist (Hoog Beek en Royen) 18 februari 1905; tr. Amsterdam 22 juni 1848 haar neef jhr. Jan Willem VAN LOON, geb. Amsterdam 28 december 1816, rechter-plaatsvervanger te Amsterdam, lid Tweede Ka-

mer der Staten-Generaal, ovl. Den Haag 7 maart 1876. Uit dit huwelijk behalve een jong overleden dochter:

a. jvr. **Agnes** Henriette Constance, geb. Amsterdam 15 februari 1850, ovl. Zeist (Hoog Beek en Royen) 4 oktober 1933, erfde Hoog Beek en Royen.

b. jvr. Anna **Louisa** Agatha, geb. Amsterdam 17 december 1852, ovl. Zeist (Hoog Beek en Royen) 25 november 1940, tr. Amsterdam 24 mei 1892 mr. Willem Karel **Frederik** Pieter graaf van **Bijlandt**, C.N.L., O.E.K., heer van Melden, Neukirchen en Rheydt, geb. Den Haag 4 december 1841, buitengew. gezant en lid en voorzitter Tweede Kamer der Staten-Generaal, ovl. Zeist (Hoog Beek en Royen) 4 juli 1924, weduwnaar van Marie Sophie van Westrenen, vrouwe van Dribergen, en zn. van graaf dr. Ernst Ferdinand Hubert Marcus, baron tot Rheydt, heer van Melden, Neukirchen en Rheydt, en Augusta Sigeliena Nasse. Dit huwelijk bleef kinderloos.

2. Aletta Cornelia **Anna**, geb. Amsterdam 29 juli 1828, ovl. Zeist (huize Pavia) 25 januari 1913; tr. Zeist 12 oktober 1855 mr. Matthieu **Christiaan** Hendrik ridder **PAUW** van **WIELDRECHT**, heer van Wieldrecht, geb. Den Haag 19 februari 1816, gezantschapssecretaris te Madrid en Wenen, lid Hoge Raad van Adel, kamerheer i.b.d., ovl. Den Haag 2 februari 1895, zn. van mr. Maarten Iman Pauw, en Adriana Johanna Beelaerts. Uit dit huwelijk stamt een talrijk nageslacht.

3. **Henriette** Maria Jacoba, vrouwe van Zeist, geb. Amsterdam 15 mei 1830, ovl. Slot Zeist 1 februari 1908; tr. Amsterdam 26 januari 1854 mr. **Charles** Bernard **LABOUCHERE**, geb. Rotterdam 9 oktober 1817, bankier, lid Zeister gemeenteraad, ovl. Wiesbaden 9 april 1897, zn. van Samuel Pierre, en Anna Maria Theodora Jutting. Ook uit dit huwelijk stamt een talrijk nageslacht.

Vriendelijke toevoeging door een achterkleinzoon van het laatstgenoemde echtpaar, de heer mr. A. J. A. Labouchere te Aerdenhout.

## Bijlage 2. Eigenaars van Slotzicht

1735-1738	Hendrick Koeckebakker. Stichter.
1738-1756	Jan Carel Lijnslager. Schepen Vreeland.
1756-1766	Isaack Fundam.
1766-1790	Aaron van Moses Lopes Suasso.
1790-1795	Charles Wilkieson, koopman uit Amsterdam.
1796-1797	Cornelis Frijmersum, koopman uit Amsterdam (later eigenaar van Breeëvecht).
1797-1803	Cornelis Poortermans Matthijssen (Mzn.) uit Amsterdam.
1803-1806	Mordechaj Mercado uit Amsterdam.
1806-1824	Dirk-Jan Voombergh, koopman te Amsterdam.
1825-1866	Henrietta Maria Voombergh te Vreeland.
1866-1905	Philippina Constantia Isabella Voombergh, gehuwd met jhr.mr. Jan Willem van Loon, uit Zeist. Vererving op hun dochters.
1905-1906	Anna Louisa Agatha van Bijlandt-van Loon, Agnes Henrietta Constance van Loon.
1906-1907	Theodorus Johan Schipperijn en Jan Plomp, grondeigenaren, uit Maarsen (Jan Plomp eind 1906 uitgekocht).

1907-1911	Theodorus Johan Schipperijn.
1911-1914	Willem Cornelis Geill uit Amsterdam, gehuwd met Branca Witstein.
1914-1924	Branca Witstein (toegewezen uit huwelijksscheiding); zij is in 1924 gehuwd met Aaron (zich noemend Harry) Streletskie wonend in 's-Gravenhage.
1924-1925	Michiel Joseph Ameschot uit Loenen.
1925-1931	Sjoerd Adrianus Bartstra uit Utrecht.
1931-1941	Prof.dr. Nicolaas Schoorl uit Utrecht.
1941-1956	Anna Giltay, apothecares te Amsterdam.
1956-1975	Daniel Constant van Leeuwen Boomkamp uit Voorthuizen.
1975 -	Hartog Swelheim. Eigenaar en bewoner.

## De 'Maarsseveen', een zeventiende-eeuws oorlogsschip

Op kasteel Oudaen te Breukelen, eigendom van de familie Kattenburg, handelaars in maritieme kunst, hangt dezer dagen een groot schilderij door Hendrick Dubbels (1621-1707). Het zou de 'Maarsseveen' voorstellen, een schip van de admiraliteit van Amsterdam dat in 1653 werd gebouwd. Het schilderij is een jaar later gedateerd. Hetzelfde schip is nog tweemaal afgebeeld en wel door Willem van de Velde de Oude: eenmaal als tekening en eenmaal als penschildering. Een afdruk van de tekening berust in Museum Boymans-van Beuningen te Rotterdam, de schildering hangt in het National Maritime Museum te Greenwich in Engeland.

Op de achterspiegel van het schip staat een landhuis afgebeeld met vier schoorstenen op de daknokken. Het huis is overhoeks getekend en geschilderd waarbij dat op de tekening waarschijnlijk de eerste afbeelding is waarnaar de beide andere zijn geschilderd.

Het huis is duidelijk niet Goudesteyn. Dat komt wel herkenbaar voor op een scheepstekening van een eveneens 'Maarsseveen' geheten schip, die ook in Museum Boymans-van Beuningen te vinden is. Welk huis hier dan afgebeeld is, is voorshands een raadsel. De meest prominente gevel, de linkerzijde, toont zes vensters, twee aan twee boven elkaar waarbij de onderste drie door een timpaan gedekt zijn. Boven de tussenliggende muurdammen zijn in het dak twee dakpellen aangebracht met timpanen erop waar nog een sierelement op lijkt te staan. De andere gevel is eveneens in drie traveeën geleed waarboven twee daken te zien zijn met een zakgoot daartussen. Deze zakgoot loopt evenwijdig met de eerste gevel. Het lijkt erop dat in de tweede, rechtgevel in het midden een toegang zit die wat versierd is. De vensters beneden zijn, uiteraard in die tijd, kruiskozijnen. Aan de rechterzijde van het huis staat een houten (?) toegangspoort, door een timpaan bekroond, waarachter een ophaalbrug ligt, met de poort verbonden door een hek. Op de voorgrond zwemmen twee zwanen in het water. Het lijkt erop alsof het huis met een zijgevel naar het water van de Vecht (?) staat, omgracht is en een toegangspoort aan de weg of het jaagpad heeft.

Er is geen enkel huis bekend langs de Vecht dat er zo uitgezien heeft, hetgeen enige twijfel doet rijzen aan de naam Maarsseveen voor het schip, tenzij aangenomen wordt dat het huis volkomen fantasie is. In dat laatste geval zou het kunnen staan voor het soort huizen dat Huydecoper liet bouwen in de Vechtstreek. Het boek *Philips Vingboons* van K. Ottenheim erop naslaand wordt het vermoeden versterkt dat de tweede hypothese wellicht het dichtst bij de waarheid komt.

I N A B C O U D E, Anno 17.

## Publicque Verpactinge

Van 't ophaelen der

# HULKSBRUGGE,

Gelegen over de Trekvaart te ABCOUDE.

**H**aar Ed. Mog. de Heeren Gerommitteerden van 't Zand en Jaagpad tusschen Breukelen en Ouderkerk, mitgaderg Schout en Schepenen van Abcoude Mebzouwe de Douariere van Bercks Gerecht / zullen Publicq en aan de Meestbiedende hooz den tyd van Jaar in te gaan met Primo November 17 Verpacten:

Het ophaelen van de Hulksbrugge, gelegen over de Trekvaart te Abcoude, met het gebzupk van 't Brugge-Huysje by gemelde Brugge staande.

Iemand daarin Gadinge hebbende / komme op dag den 17 des middagz ten uuren, in 't Gerechtshuys te Abcoude.

De Conditien van Verpactinge / alz mede 't Reglement waar na 't Bruggeld, moet werden betaeld / zullen agt dagen hooz de Verpactinge ter Secretarje van Abcoude kunnen werden gezien.

Zegt 't hoozt.

Te Utrecht, by de Wed. van Jan van Terveen, Boekverkoopster in de Lyn-markt.

## De watertollen in Abcoude en Baambrugge in de 18e en het eerste kwart van de 19e eeuw

In het boek *Abcoude en Baambrugge 900 jaar* wordt het één en ander vermeld over de wegtollen in Abcoude en Baambrugge. Aan de watertollen – in feite vergelijkbaar met het huidige bruggeld – is nauwelijks aandacht besteed. Daar een belangrijk, zo niet het belangrijkste, deel van het personen- en goederenvervoer vóór het stoomtijdperk over water plaatsvond, is een aparte behandeling van de watertollen gewenst. Daarbij komt nog, dat de oudste tollenvoerders waren, juist als gevolg van het belang van het vervoer over water.

Watertol werd in Abcoude en Baambrugge geheven bij de brug over de Angstel bij Baambrugge, de Hulksbrug in Abcoude en de Klapbrug (= Dorpsbrug) over het Gein in Abcoude. Over een tolheffing bij de Heinkuitenbrug is niets te vinden. Wellicht dat de tolheffing bij Hulksbrug en Klapbrug tegelijkertijd gold voor de Heinkuitenbrug, al het doorgaande verkeer moest immers één van deze twee bruggen passeren.

Het ophalen van de bruggen en het innen van het tolgeld werd verpacht, over het algemeen door middel van een openbare inschrijving (afb. 1). De pachtsom die betaald werd, hing uiteraard sterk samen met het aantal schepen dat de brug passeerde en dus met de inkomsten die uit de tol verwacht konden worden. Bijlage 1 geeft een overzicht van de pachtsommen betaald voor de diverse bruggen in de periode 1700-1825 voorzover deze in de archieven achterhaald konden worden, bijlage 2 de namen van een aantal pachters.

Het blijkt dat voor de Hulksbrug en voor de Dorpsbrug in Baambrugge aanzienlijk meer werd betaald dan voor de Klapbrug. Dit is een direct gevolg van het feit dat de eerste twee in de doorgaande vaarroute Amsterdam-Utrecht v.v. lagen, waarvan uiteraard veel meer gebruik gemaakt werd dan van de route Abcoude-Weesp v.v. door het Gein.

Opvallend is, dat de voor de Hulksbrug betaalde pachtsommen veel sterker fluctueren dan die voor de twee andere bruggen. Het is nog niet duidelijk wat hiervan de oorzaak is. De terugloop na circa 1800 zal met economische factoren te maken hebben als gevolg van de Franse overheersing.

De scherpe daling in 1778 valt samen met het van kracht worden van een nieuw 'Reglement & Ordre volgens welke de Kerk- of Hulksbrugge, gelegen over 't Geijn of de Trekvaart te Abcoude, voortaan zal worden opgehaeld, mitsgaders waerna het Bruggegeld zal worden betaeld'.<sup>1</sup> Dit reglement is gedateerd 11 okto-



ber 1777 en is opgesteld door 'Schout en schepenen van Abcoude en Baambrugge Mevrouw de Douairière van Bercksgerecht en de Heeren gecommiteerden ter directie van 't Sand & Jaagpad gelegen tusschen Breukelen en Ouderkerk', die de brug in gemeenschappelijk eigendom hadden. Volgens dit reglement diende elk passerend jacht, schip of schuif voor het ophalen van de brug  $\frac{1}{2}$  stuiver te betalen en passeerde men de brug tussen 10.00 uur 's avonds en 04.00 uur 's morgens, het dubbele. De brugman was ook verplicht brieven en pakjes aan te nemen en terstond bij de geadresseerde te bezorgen. Het tarief hiervoor bedroeg:

- |  |                       |
|--|-----------------------|
| - voor iedere brief of pakje dat onder de arm gedragen kon worden en bestemd was voor een geadresseerde woonachtig binnen de grenzen van de twee Gerechten (Abcoude-Baambrugge en Abcoude-Proosdij) <sup>2</sup> | 4 duiten <sup>3</sup> |
| - voor pakketten en goederen met de kruiwagen te vervoeren   | 1 stuiver             |
| - buiten de grenzen van de Gerechten   | dubbel tarief         |

Vrijdom van bruggeld gold voor:

- de jachten van Hun Ed. Mog. de Heeren Staten van Holland en Utrecht,
- de jachten/schepen van de steden Utrecht en Amsterdam,
- de vracht- en pakschepen van Utrecht op Amsterdam en van Amsterdam op Utrecht varende.

Hoe wist de brugman nu of een jacht of schip tot één van deze drie categorieën behoorde? De statenjachten en die van de steden Amsterdam en Utrecht zal hij, gezien hun rijke uitmonstering met verguld snijwerk, zeker herkend hebben. Ook de vrachtschepen die regelmatige diensten uitvoerden tussen Amsterdam en Utrecht waren na enige tijd natuurlijk bekend. Daarnaast was iedere schipper die vrijdom van bruggeld genoot in het bezit van een z.g.n. 'tolbrief', afgegeven door de bevoegde instantie, zodat hij zijn vrijdom kon legitimeren.

De brugman was persoonlijk aansprakelijk voor schade aan de brug ontstaan door onvoorzichtig of onoordeelkundig optreden van hemzelf of zijn knechten. Net zo was elke schipper aansprakelijk voor schade ontstaan door onvoorzichtige of onjuiste navigatie.

Het is verleidelijk om aan de hand van de betaalde pachtsommen te trachten uit te rekenen hoeveel schepen per jaar ongeveer de bruggen passeerden. Met name de cijfers van de Dorpsbrug te Baambrugge, die vrij constant zijn en bekend over een aaneensluitende periode van 90 jaar, lijken hiervoor geschikt. Uitgaande van een gemiddelde pachtsom van 150 gulden en het tarief van  $\frac{1}{2}$  stuiver zouden, om alleen al de pachtsom te compenseren, ongeveer 6000 schepen per jaar hebben moeten passeren. Met dit aantal zou de pachter echter nog niets hebben verdiend, terwijl het toch de bedoeling was met de opbrengst van de brug ook nog in zijn dagelijks levensonderhoud te voorzien.

Een boerenknecht verdiende in de tweede helft van de 18e eeuw gemiddeld 16 stuiver per dag, op basis van de toen geldende 300 werkdagen per jaar derhalve ongeveer f240,-.<sup>4</sup> Als we het inkomen van de brugman hiermee gelijk stellen en er vanuit gaan dat 10% van de doorgangen plaats vond in de nacht, zouden in totaal dus ca. 15.000 schepen per jaar hebben moeten passeren. Dit komt neer op 40 per dag (gemiddeld 20 in iedere richting) exclusief de tolvrije schepen. Het werkelijke aantal doorvaarten kan nog wel hoger zijn geweest want het mag worden aangenomen dat de brugman ook nog een knecht of een hulpje in dienst heeft gehad om de te bezorgen brieven en pakjes rond te brengen alsmede om gedurende een gedeelte van het etmaal de dienst bij de brug over te nemen. De rond te brengen goederen zullen voor een deel hebben bestaan uit bestellingen van de plaatselijke middenstand bij de groothandel in de stad. Hoewel de dorpen niet groot waren, kostte het toch altijd enige tijd om deze goederen ter plaatse af te leveren. De brugman kon zich niet permitteren de brug dan onbeheerd achter te laten. De opbrengst van het rondbrengen van de brieven en goederen zal niet voldoende zijn geweest om de knecht van te betalen, dit zal gedeeltelijk moeten zijn bekostigd uit de opbrengst van de brug.

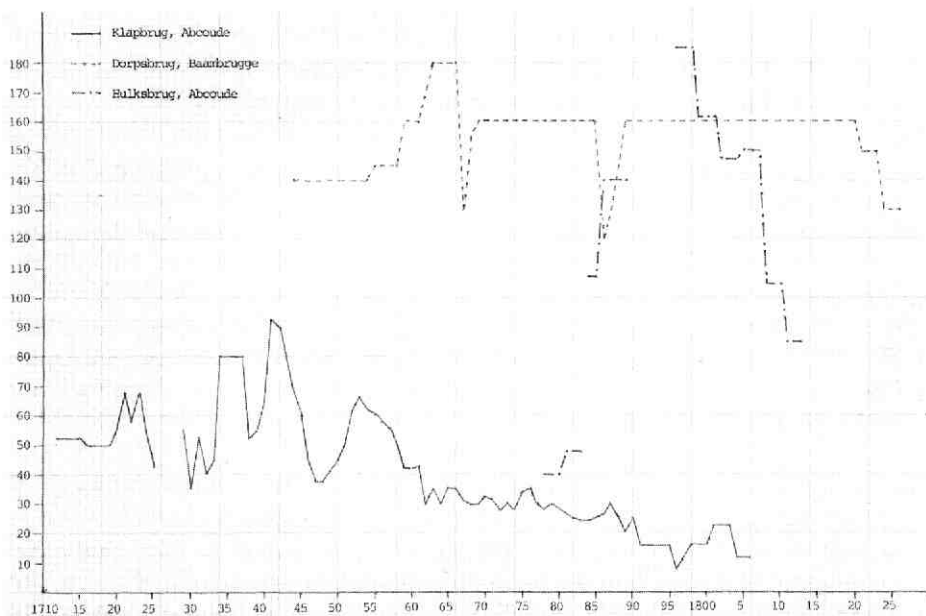
Abcoude 1994

J.E. Wustenhoff

## Noten

- 1 Rijks Archief Utrecht
- 2 De bepaling dat een brugman of tolgaarder tevens als postman optrad was niet ongewoon. Zo staat bijvoorbeeld op een in 1727 vanuit Den Haag naar Alkemade verstuurd brief de opmerking vermeld: "Deze af te geven in den Boom (=tolhek) tot Leyden".
- 3 1 stuiver=8 duiten.
- 4 L. Noordegraaf, *Daglonen in Alkmaar 1500-1850*.

## Bijlage 1. Pachtsommen voor de watertol van de bruggen in Abcoude en Baambrugge



## Bijlage 2. Pachters van de bruggen te Abcoude en Baambrugge\*

### 1. Kerk- of Hulksbrug te Abcoude

01.11.1777-30.10.1781	Pieter Nieuwkerk
01.11.1781-30.10.1784	Johan Friederich Eeschenhorst
01.11.1784-30.10.1787	?
1788	Jan Bartholl Mulder
01.05.1789-30.04.1790	Jan Bartholl Mulder
01.05.1790-30.04.1791	?
01.05.1791-17.12.1795	Willem Meester
24.12.1795-30.04.1804	Cornelis van Leeuwen
01.05.1804-31.10.1804	?
01.11.1804-30.03.1811	Pieter Rotteveel
01.05.1811-30.04.1814	Arie van den Berg

### 2. Dorpsbrug Baambrugge

1747-1758	Wed. Jan Jacobsz
1759-1761	Hendrik Pluim

1762-1767	Arie Smiers
1768	Arie Sol
1769-1784	Jacob Baars
1785	?
1786-1810	Jan van Grol
1810-1816	?

### 3. *Klapbrug Abcoude*

1680	Jan Jans van den Broek
1712-1715	Hendrik Baak
1716-1719	Gerrit de Boer
1720	Marten 's-Graveland
1721-1722	Henricus G. Staats
1723	Marten 's-Graveland
1724	Wed. H. Baak
1725	Johannes van Lennep
1747	Cornelis Pieter van Breevoort
1748-1749	Jacobus Gijbels
1750-1751	Cornelis Pieter van Breevoort
1752	Gerrit Deysvelt
1753-1754	Cornelis Pieter van Breevoort
1755	Heer Christoffel van Brants Strösling
1756-1757	Cornelis Pieter Breevoort
1758	Ph. Hooegeven
1759	Heer Christoffel van Brants Strösling
1760	C.R. van Groenendijk
1761	Cornelis Pieter Breevoort
1762	Heer Christoffel van Brants Strösling
1763	Cornelis Pieter Breevoort
1764-1773	Coenraad Meyer
1774	Andries van Haren
1775	Cornelis Cartens/Thomas van Hassevoort
1776	Cornelis Carstens
1777	Jannetje Cornelisse Soer
1778	Wed. Coenraad Meyer
1779	Johannes Geesink
1780-1783	Wed. Coenraad Meyer
1784	Andries de Haere
01.01.1786-30.04.1787	Derk de Veer
01.01.1787-30.04.1788	Frederik Beijman
01.01.1788-30.04.1797	Frans van de Heuvel
01.01.1797-30.04.1798	?
01.01.1798-30.04.1801	Willem Staat
01.01.1801-30.04.1807	Sijbrand de Vries

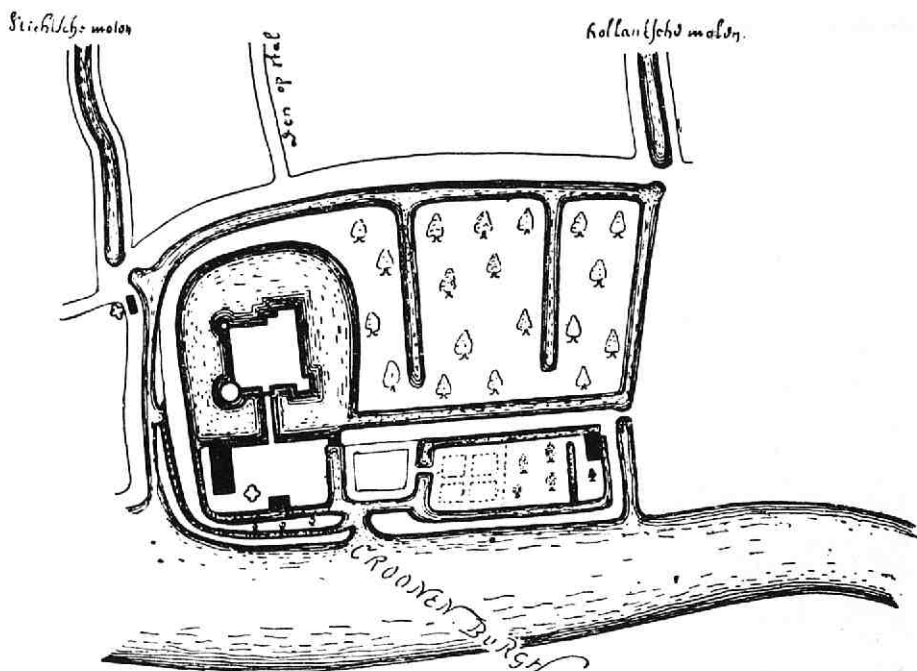
\* Th.J. Pepping. Uit het oud-archief van Abcoude-Baambrugge.

## Een onbekend schilderij van Kasteel Cronenburgh te Loenen

Bij kunsthandel P. de Boer te Amsterdam hangt een schilderij van Kasteel Cronenburgh te Loenen aan de Vecht van de hand van Adam Willaerts (afb. 1). Het meet zonder de lijst  $37,5 \times 49,5$  cm en toont het kasteel aan de door de zon beschenen zuidzijde (afb. 2). Willaerts is geboren in Antwerpen en overleden in Utrecht en leefde van 1755 tot 1664. Een voorstudie van het schilderij is in het bezit van het Rijksprentenkabinet en is gesigneerd en gedateerd en draagt bovendien de naam van het kasteel (afb. 3). Vergelijking van de tekening en schilderij maakt duidelijk dat het bijwerk van een boerderijtje, personen, een bootje en geboomte op het schilderij naar alle waarschijnlijkheid uit de romantische verbeelding van de schilder ontsproten zijn.

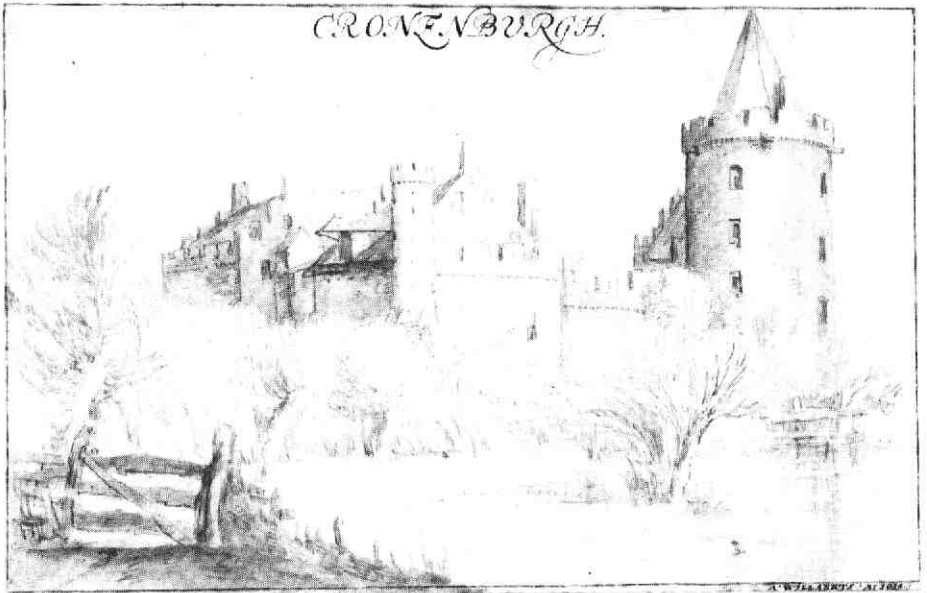


Afb. 1. Kasteel Cronenburgh gezien vanaf de Zuidwestzijde, door Adam Willaerts in 1639, olieverf op linnen  $37,5 \times 49,5$  cm (collectie P. de Boer).



Afb. 2. Plattegrond van het terrein van Kasteel Cronenburgh ca. 1650. Willaerts tekende het kasteel vanaf het huidige kruispunt Bloklaan-Rijksstraatweg. Het Noorden ligt rechts (RAU, Top. Atlas nr. 2176).

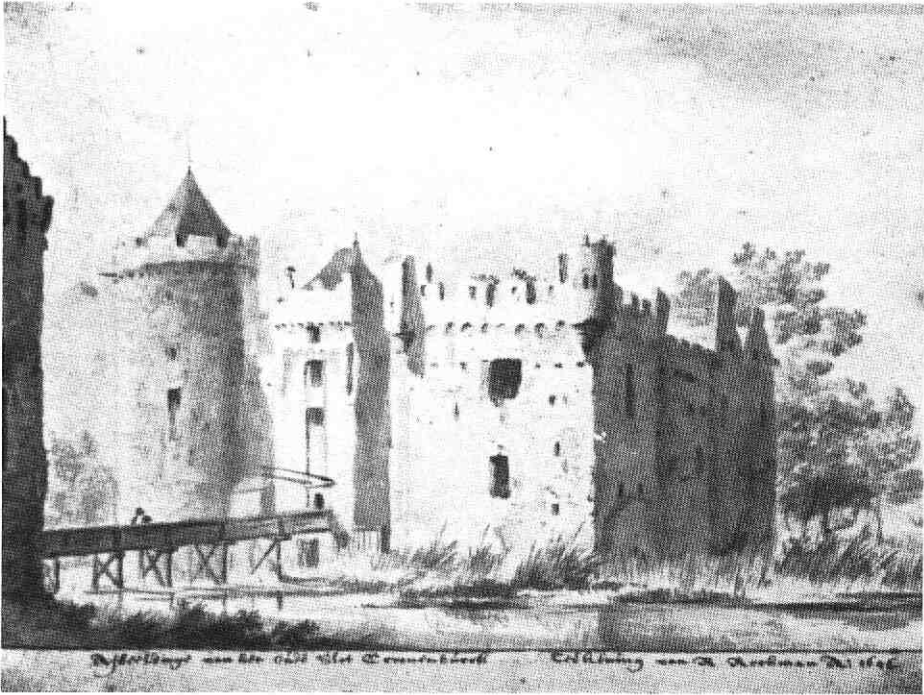
Het kasteel is in de 17e eeuw door verschillende kunstenaars afgebeeld zoals Nicolaas Pietersz Berchem, die het vanaf de oostzijde van de Vecht afbeeldde (afb. 4). Het schilderij hangt in uitstekende frisse staat met heldere kleuren in de collectie Frits Lugt in het Institut Neerlandais in Parijs. Ook de beroemde kasteeltekenaar Roelant Roghman tekende het, van de noordoostzijde, in 1646, doch die tekening is verloren gegaan en is alleen bekend in een kopie van onbekende hand<sup>4</sup> (afb. 5). Abraham Rademaker (†1735) heeft de tekening van Roghman mogelijk gezien en heeft naar aanleiding daarvan, waarschijnlijk uit zijn hoofd, met veel fantasie een nieuwe geromantiseerde gewassen sepia tekening gemaakt. Deze werd als gravure in het *Kabinet der Nederlandsche en Kleefsche outheden* van Isaac le Long in 1727 afgebeeld en heeft daarmee helaas een grote verspreiding gekregen. Een fraaie tekening bij het artikel van Muller<sup>1</sup> van de hand van Antonie Waterloo uit ca. 1650-1660 in het Rijksprentenkabinet toont het kasteel aan de oostzijde langs de Vecht naar het zuiden gezien. In het artikel van Roosenschoon<sup>2</sup> wordt nog een aantal andere afbeeldingen getoond en



Afb. 3. Kasteel Cronenburgh; getekende voorstudie op papier voor afbeelding 1 door Adam Willaerts in 1639 (Rijksprentenkabinet).



Afb. 4. Kasteel Cronenburgh vanaf de Oostzijde van de Vecht. Olieverfschilderij op linnen door Nicolaes Berchem, 91×114 cm (collectie Frits Lugt, Parijs).

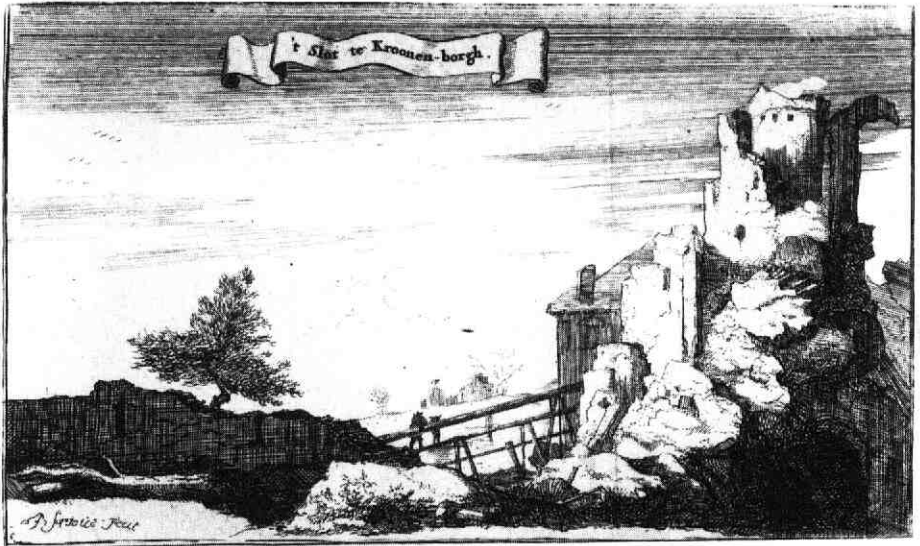


Afb. 5. Slot Cronenburgh, kopie van de tekening uit 1646 door Roelant Roghman (vroeger in museum Boymans Van Beuningen).

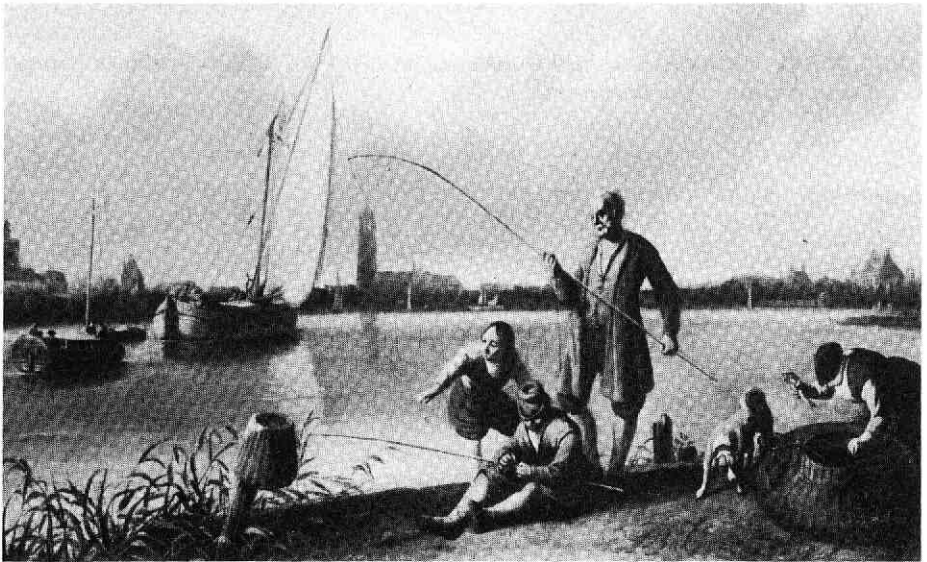
besproken. Zoals bekend werd het kasteel in 1672 door de Fransen veroverd en werd de toren na hun vertrek opgeblazen<sup>3</sup> (afb. 6). Een partiële herbouw in de tachtiger jaren van de 17e eeuw deed een huis ontstaan dat meer aan een buitenplaats dan aan een versterkte burcht deed denken. Een afbeelding op blz. 75 van het *Jaarboekje Nijstarlake* van 1986 toont het huis in 1719 zoals het als kopie van Stoopendaels gravure in de *Zegenpralende Vecht* op tegels werd geschilderd.

Ludolf Backhuysen (1631-1708) was voor zover bekend de eerste schilder van naam, die het herrezen huis tekende samen met het huis Nieuwerhoek rond 1690. Deze tekening bevindt zich in het British Museum te Londen en werd afgebeeld in de catalogus van de tentoonstelling over Backhuysen in 1985 in het Scheepvaartmuseum te Amsterdam. Met deze tekening als basis heeft hij enige schilderijen gemaakt waarvan er een in Engeland moet zijn waarbij de beide

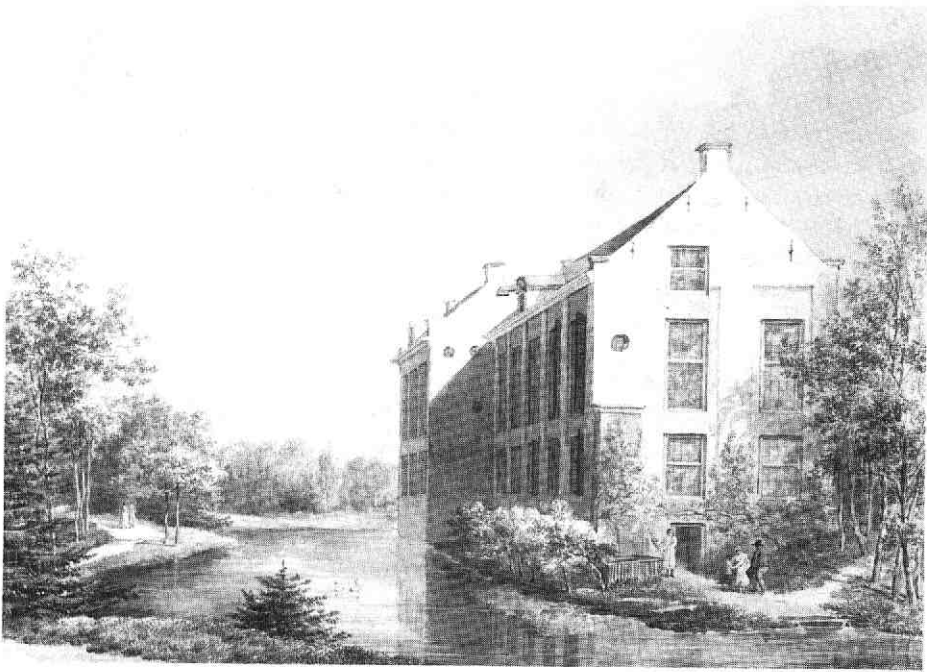




Afb. 6. De ruïne van kasteel Cronenburgh, ets door I. Sorious uit 1673 in 't *Ontroerde Nederlandt* II, 15 × 25 cm. Sorious' etsen van de Franse vernielingen in 1672 zijn waarschijnlijk uit sensatiezucht behoorlijk overdreven (RAU, Top. Atlas nr. 1524).



Afb. 7. Schilderij van Ludolf Backhuysen, gedateerd 1691, met een gezicht op Loenen met links nog een stukje van kasteel Cronenburgh. Olieverf op linnen, 33 × 40 cm.



Afb. 8. Aquarel op papier, 22 × 30,5 cm door Cornelis Hardenbergh (1755-1843) van kasteel Cronenburgh in 1818 (collectie auteur).

huizen als in vogelvlucht vanuit dezelfde hoek als de tekening zijn gezien. Een niet reproduceerbare foto hiervan bevindt zich in het archief van het R.K.D. in Den Haag. Een ander schilderij (afb. 7) toont een deel van het kasteel en een gezicht op het dorp Loenen met de kerktoren. Het dak van de toren was in die dagen niet zo hoog als tegenwoordig. Cornelis van Hardenbergh (1755-1843), o.a. tekenonderwijzer aan de Fundatie van Renswoude in 1780, beeldde het kasteel af vanaf hetzelfde punt als Willaerts dat tweehonderd jaar eerder had gedaan (afb. 8). Dit was in 1818, waarbij de links op de aquarel gelegen weg en bomen geromantiseerd zijn. Onlangs dook in Canada een aquarel op van het huis vanaf de oostzijde van de Vecht gezien in 1808. De kunstenaar is onbekend (afb. 9).

Zoals wellicht bekend is het kasteel in 1837 afgebroken door de toenmalige eigenaar, A. du Bois, zonder dat daar zo te zien veel redenen voor was. Immers kort daarvoor hebben Johannes Franciscus Christ (1792-1845)<sup>5</sup> en P.J. Lutgers het in 1835/36 nog afgebeeld in redelijke welstand.



Afb. 9. Aquarel van "Het kasteel Kronenburgh te Loenen in 1808" vanaf de oostzijde over de Vecht gezien (RAU, Top. Atlas).

Loenen 1994

E. Munnig Schmidt

### Bronnen:

- 1 Muller, Mr. S., *Jb. Nijstarlake* 1915, blz. 4 e.v.
- 2 Roosenschoon, J.H., *Jb. Nijstarlake* 1940, blz. 34 e.v.
- 3 Schipper, J. jr., *Jb. Nijstarlake* 1928, blz. 10 en 11.
- 4 Wijck, Jhr. dr. H.W.M. van der, en dr. J.W. Niemeijer, *De kasteeltekeningen van Roelant Roghman*, Alphen a/d Rijn 1989, nr. 95, blz. 115.
- 5 Catalogus Nijmeegs Museum 1977 J.F. en P.C. Christ.

## Aanwinsten voor de Bibliotheek

Wie wel eens de bibliotheek van Niftarlake bezocht heeft zal zich herinneren dat een aanzienlijk gedeelte van de beschikbare ruimte wordt ingenomen door werken die alfabetisch op plaatsnaam geordend zijn. Deze topografische wijze van ordening blijkt zich eveneens goed te lenen voor een overzichtelijke rangschikking van de boekwerken die Niftarlake in 1993 verworven heeft.

De heer Geuze, echtgenoot van de bibliothecaresse, heeft het gehele titelbestand van de serie *Jaarboekjes* op een 3,5 inch diskette (een z.g. floppy) overgebracht. Kopieën van deze diskette kunnen verstrekt worden tegen de kostprijs van een diskette, ca. 4 gulden, of gratis op een door de belangstellende te leveren diskette (3,5 of 5,25 inch formaat). Voorwaarde voor het lezen en eventueel bewerken van het bestand op deze diskette is wel dat het software computerprogramma "dBASE III Plus" van de Ashton-Tate Company op de ontvangende PC geïnstalleerd moet zijn, en dat de gebruik(st)er dit programma ook moet kennen.

Het register op de Niftarlake Jaarboekjes 1913-1992 als zodanig bevindt zich in de bibliotheek. Kopieën van dit register zijn te leveren tegen een kostprijs van ca. f5,50.

### *Steden en dorpen langs de Vecht*

#### Abcoude

*Abcoude en het Spoor 150 jaar (1843-1993)*. Een uitgave van de Historische Kring Abcoude/Baambrugge, 1993.

Dit boekwerkje geeft een historisch overzicht van het tot stand komen van de spoorlijn Amsterdam-Utrecht. Men krijgt daarbij een aardig beeld van de maatschappelijke toestanden en de technische vooruitgang gedurende de afgelopen 150 jaar.

#### Bloemendaal

*Buitenplaatsen van Bloemendaal*. Uitg. Schuyt & Co., Haarlem, 1992. Door Wim Post.

De auteur behandelt de geschiedenis van een tiental Bloemendaalse buitenplaatsen die in de zeventiende eeuw door Haarlemse en Amsterdamse kooplieden en regenten zijn gebouwd op de gronden van voormalige linnen- en garenblekerijen. Hij maakt duidelijk hoe de grenzen van deze landgoederen het latere dorpsbeeld van Bloemendaal voor een belangrijk deel bepaald hebben. Het

boek is ook voor niet-Kennemerlanders aantrekkelijk doordat Post zijn verhaal ondersteunt met fraaie illustraties en foto's. Dat hij in zijn beschrijving ook de landgoedeigenaren en hun personeel persoonlijk betreft draagt bij tot de levendigheid van het geheel.

### Breukelen

*Geschiedenis van de Gereformeerde Kerk van Breukelen 1893-1993.* Een uitgave van de Stichting Historische Reeks Breukelen, Hilversum, 1993. Door H.J. van Es. Dit boek is, kerkhistorisch gezien, te vergelijken met *125 jaar Postwyck*: de geschiedenis van de Gereformeerde Kerk te Baambrugge (1992). Ook in Breukelen waren er in 1892 twee orthodoxe groeperingen die in resp. 1834 (de z.g. 'Afscheiding') en 1886 (de z.g. 'Doleantie') uit de Hervormde Kerk getreden waren. Ook zij verenigden zich volgens het landelijk synodebesluit van 1892 te Amsterdam tot de 'Gereformeerde Kerken in Nederland'. Aanvankelijk was de verbouwde kerk aan de 'Hazeslinger' (Herenstraat) groot genoeg, maar in 1909, toen het aantal leden de 500 overschreden had, werd er aan de Straatweg een nieuwe kerk gebouwd, die nu nog als zodanig in gebruik is.

*Vecht en Veste. Historische analyse van het Vechtgebied geprojecteerd op de bouwgeschiedenis van het Huis Oudaen. Systeem voor de bepaling van de waardeschaal bij de bescherming van de cultuurhistorische kwaliteit in de ruimtelijke orde.* Uitg. Faculteit der Bouwkunde, Technische Universiteit, Delft, 1993. Door M.A. Dukes-Greup.

In februari 1993 promoveerde ons bestuurslid mevrouw M.A. Dukes-Greup tot doctor in de bouwkunde aan de Technische Universiteit te Delft. *Vecht en Veste* is haar proefschrift. Het werk bestaat uit twee afzonderlijke delen, Tekst en Afbeeldingen. In de studie is een indeling in drieën gemaakt, voorafgegaan door een uitvoerige inleiding (blz. 1-23):

- I Historische analyse van het Vechtgebied;
- II Ontwikkeling van het Huis Oudaen (vanaf ca. 1300 tot 1984);
- III Bescherming en conclusies.

Het gaat de schrijfster, die zelf van 1974 tot 1984 op Oudaen woonde en samen met haar gezin het huis een grondige restauratie deed ondergaan, om het behoud van het cultureel erfgoed in de Utrechtse Vechtstreek. Om de noodzaak van het beschermen van cultuurhistorische objecten in dit gebied, en van het Huis Oudaen in het bijzonder, aan te tonen heeft zij een eigen systeem ontwikkeld. In deel I geeft zij daartoe een historische analyse van de Vechtstreek, waarin zij een aantal processen bespreekt die door de eeuwen heen de ontwikkeling van dit gebied hebben beïnvloed, zoals het ontstaan van het landschap, de bouw van versterkte huizen (Nijenrode, Gunterstein, Oudaen), de winning van turf e.a. In deel II worden deze historische processen geprojecteerd op de bouwge-

schiedenis, de functie (eerst: versterkt huis, maar waarschijnlijk al vanaf de 15e eeuw vooral *woonhuis*) en de positie van Oudaen tussen 1300 en 1984. In deel III komt de bescherming aan de orde van het cultureel erfgoed van de regio (Maarsssen, Breukelen, Loenen), van het dorp Breukelen en vervolgens van het Huis Oudaen.

Allereerst gaat de schrijfster na, onder verwijzing naar deel I, welke sporen de verschillende historische processen in de regio hebben nagelaten, op grond waarvan zij dan tot een cultuurhistorische waardebeoordeling komt. Daarna wordt de schijnwerper gericht op Oudaen en wordt gesteld dat dit huis in het cultureel erfgoed van de regio een geheel eigen plaats inneemt, zowel vanwege de ouderdom als vanwege de continuïteit van het gebouw waarin de oorspronkelijke woontoren uit ca. 1300 als bouwdeel is opgenomen.

In het laatste hoofdstuk noemt mevrouw Dukes enkele gevaren die het Vechtgebied bedreigen, zoals de invloed van de Randstad (verstedelijking en industrialisatie), watervervuiling van Vecht en Plassen, en overmatig toerisme. Zij pleit (daarom) voor een gecoördineerd overheidsbeleid waarbij Ruimtelijke Ordening en Monumentenzorg op elkaar worden afgestemd. Ook de burger kan zich inzetten voor het behoud van cultuurhistorische waarden. Deze studie wil hem een methode aan de hand doen om de achtergrondkennis te verwerven die noodzakelijk is voor een constructieve inbreng bij het beschermingsbeleid.

De twee delen werden door de schrijfster geschonken.

#### Loenen

*Inventarissen van de archieven van de gemeente Loenen, 1595-1943*. Uitg. Loenen aan de Vecht, 1993.

Mevrouw drs. F.E. Brouwer, archivaris van de gemeente Loenen, heeft de archieven van de gemeente geïnventariseerd en van een inleiding over de geschiedenis van de gemeente voorzien (blz. 13-34).

#### Muiden

*De Kruidhof van het Muiderslot*. Uitg. Walburg Pers, Zutphen, 1992. Door Henk Boers.

Niftarlake ontving dit boekje als presentexemplaar van de auteur, die hortulanus is van het Rijksmuseum Muiderslot. Het beschrijft in kort bestek de geschiedenis van de kruidentuin van het Muiderslot, vanaf P.C. Hooft (slotvoogd van 1609 tot aan zijn dood in 1647) tot in deze tijd. In de 20e eeuw ondergingen de tuinen van het Muiderslot twee maal een restauratie. Tussen 1956 en 1960 werd, op initiatief van de toenmalige slotvoogd Ton Koot, de kruidentuin opnieuw in 17e-eeuwse stijl aangelegd en werd de door Hooft zo veelvuldig bezongen pruimenboomgaard in ere hersteld. In 1984 vond een

tweede restauratie van de kruidentuin plaats naar ontwerp van de huidige hortulanus Henk Boers, waarbij o.a. gekozen werd voor oudere gewassen.

Beide 20e-eeuwse ontwerpen vertonen het formele beeld van een renaissance-tuin: een door (beuken)hagen omgeven vierkante kruidhof met daarin rechthoekige kruidenbedden, omgeven door buxushaagjes. Tussen de bedden lopen strakke paden, bestrooid met riviergrind, wat de symmetrische vorm nog accentueert. In het midden van de hof, op de kruising van de twee hoofdpaden, staat in een rond perk een gesnoeide lindeboom.\*

*Pampus. Geschiedenis van een fort.* Uitg. Heureka, Weesp, 1993. Door Cees Pfeiffer. Journalist Cees Pfeiffer schrijft al 15 jaar over Pampus en heeft in dit boekje de door hem verzamelde gegevens het fort betreffende gebundeld. In de 17e eeuw was Pampus een ondiepte voor de kust van Muiden, waar de volgeladen schepen van de VOC op weg naar de Amsterdamse haven op vast liepen (cf. de uitdrukking 'Voor Pampus liggen'). Het fort Pampus is aan het einde van de 19e eeuw (1895) aangelegd als verdedigingswerk binnen de Stelling van Amsterdam, een kring van forten rond de hoofdstad. Tijdens de mobilisatie van 1914-1918 was het fort in vol bedrijf, maar in oorlogstijd is er nooit een schot vanaf het eiland gelost. In de jaren vijftig is het, zoals de meeste forten van de Stelling van Amsterdam, bij Koninklijk Besluit als vestingwerk opgeheven. De ruïne van Pampus is sinds de zomer van 1991 voor het publiek toegankelijk en trekt veel belangstelling.

### Spengen en Kockengen

*De Molens van Spengen en Kockengen.* Uitg. SDUM, 1993. Door Bernet van Leeuwen.

Dit werkje verscheen ter gelegenheid van het dertigjarig bestaan van de Stichting De Utrechtse Molens. De molens van Spengen en Kockengen zijn wipwatermolens, een type dat al sinds de 15e eeuw in ons land in gebruik is als poldermolen. Zij waren tot 1962 belast met de waterhuishouding in de beide gelijknamige polders en zijn in 1963 door de SDUM aangekocht.

### Utrecht

*Archeologische en bouwhistorische kroniek van de gemeente Utrecht, 1926-1972.* Uitg. Gemeente Utrecht/Stichting Publicaties Oud-Utrecht, 1993.

Ter gelegenheid van het zeventigjarig bestaan van de Vereniging Oud-Utrecht

\* Noot van Uw bibliothecaris: in Stoopendaals *Zegepraalende Vecht* zouden we, 100 jaar ná P.C. Hooft, op zo'n plaats een ronde vijver hebben aangetroffen: de ontwikkeling van de formele tuin heeft zich tot in de 18e eeuw voortgezet!

is een selectie uitgegeven van archeologische en bouwhistorische artikelen die tussen 1926 en 1972 in het *Maandblad* van de Vereniging gepubliceerd zijn. De indeling is alfabetisch-topografisch, in dit geval op adres, wat het de lezer gemakkelijk zijn weg in dit boek te vinden.

*Terugblik op Traiectum. Een archeologische schets.* Uitg. Stichting Publicaties Oud-Utrecht, 1992. Door H.L. de Groot.

De titel suggereert een terugblik op de Romeinse tijd toen Utrecht de naam 'Traiectum' had (= oversteekplaats: we moeten hierbij denken aan een doorwaadbare plaats in de rivier de Rijn). De schrijver gaat echter veel verder terug in de tijd en beschrijft in kort bestek de vroegste archeologische geschiedenis van de stad Utrecht vanaf de eerste IJstijd (200.000-120.000 jaar geleden) tot aan de twaalfde eeuw van onze jaartelling. Utrecht vertoont dan binnen de singels reeds de vorm en indeling zoals wij die heden ten dage nog kennen.

### *Diverse onderwerpen*

#### Boerderijen

*17e-eeuwse landelijke bouwkunde in Amstelland. Een analyse van een aantal bouwbestekken, afrekeningen en contracten van agrarische gebouwen.* Uitg. Stichting Historisch Boerderij-onderzoek, Arnhem, 1988.

De Stichting Historisch Boerderij-onderzoek, opgericht in 1960 en gevestigd op het terrein van het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem, laat historisch waardevolle boerderijen, verspreid over het hele land, documenteren door deze helemaal op te meten en te fotograferen. Ook doet de Stichting wetenschappelijk onderzoek naar de ontwikkelingsgeschiedenis van de boerderij in Nederland.

#### De Vechtstreek

*De Zuidelijke Vechtplassen. Flora en Fauna.* Uitg. Stichting voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk Plassengebied, 1969.

Dit boek, dat Niftarlake bereikte via de Openbare Leeszaal en Bibliotheek te Locnen, bestaat uit een zestal langere en kortere artikelen, die door verschillende auteurs geschreven zijn. Vier hoofdstukken bevatten de vrijwel ongewijzigde tekst van de scripties die de schrijvers vervaardigden voor hun doctoraal examen biologie. De onderzoeken daarvoor werden gedaan in de jaren vijftig en zestig. In die jaren kwamen er o.a. in de Molenpolder nog zeldzame vogelsoorten voor zoals de roerdomp en het woudaapje.



*Plaatsen aan de Vecht en de Angstel. Een beschrijving met tekeningen van 89 kastelen, buitenplaatsen, boerderijen, herbergen, dorpen en steden langs de Vecht en de Angstel.* Uitg. Canaletto, Alphen aan den Rijn, 1993. Derde en aanzienlijk verbeterde druk. Door E. Munnig Schmidt en A.J.A.M. Lisman. Tekeningen door Chris Schut. Doordat eigenaren van huizen en leden van historische verenigingen in de streek middels nijver onderzoek veel nieuwe gegevens boven tafel hebben gebracht konden de schrijvers de derde druk daarmee verrijken. Ook is een aantal tekeningen verbeterd of opnieuw gemaakt teneinde restauraties tot hun recht te kunnen laten komen, nl. de poort van Wallesteyn te Loenen, Cromwijck te Maarssen en Groenevecht te Breukelen. Vooral de eerste druk is nu zodanig gedateerd dat de gegevens daarin als deels achterhaald beschouwd dienen te worden.

### Waterschappen

*De Stichtse Rijnlanden. Geschiedenis van de zuidelijke Utrechtse waterschappen.* Uitg. Stichting Matrijs, Utrecht, 1993. Door Marijke Donkersloot-de Vrij e.a. Per 1 januari 1994 worden de oude waterschappen Kromme Rijn, Leidse Rijn en Lopikerwaard verenigd tot het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Ter gelegenheid daarvan verscheen dit gedenkboek, dat de geschiedenis van de Zuid-Utrechtse waterschappen behandelt vanaf de middeleeuwen tot in onze tijd. Vroeger ging het vooral om bescherming tegen het water; tegenwoordig zijn bijv. ook het milieu en de recreatie in het geding.

Loenen aan de Vecht, februari 1994

G. Recter

## De Stichting Stichtse Historische Reeks

Deze geeft historische werken uit zonder winst oogmerk. Zij biedt de volgende boeken tegen sterk gereduceerde prijs aan:

SHR 3	<i>De Weldaet der Scholen</i>	f 20,-
SHR 4	<i>Oostbroek en De Bilt C.S.</i>	f 16,-
SHR 5	<i>Kweekhoven der Wijsheid</i>	f 20,-
SHR 6	<i>Heerschappij Proost Sint Jan in de middeleeuwen</i>	f 16,-
SHR 7	<i>Staat van land en water</i>	f 20,-
SHR 8	<i>Klokkenkunst te Utrecht</i>	f 16,-
SHR 10	<i>Jodenvervolging te Utrecht</i>	f 10,-
SHR 11	<i>Rechtsgeleerd Utrecht</i>	f 16,-
SHR 12	<i>Burgers op het kussen</i>	f 20,-
SHR 13	<i>Kapittel-Generaal en de Staten van het Nedersticht</i>	f 16,-
SHR 14	<i>Onder de rook van Utrecht</i>	f 10,-
SHR 15	<i>Utrecht en de cholera</i>	f 16,-

S.v.p. bestellen via het O.G.N.-secretariaat, Herengracht 6, 3601 AL Maarssen, vóór 15 mei 1994 en betalen op gironummer 513805 t.n.v. penningmeester Nif-tarlake met vermelding van bestelde boek. U krijgt bericht wanneer Uw bestel-ling gereed ligt en waar **U** die af kunt halen.

# Jaarverslag 1993 van de Dr. R. van Luttervelt Restauratie Stichting

Dit jaar werd de restauratie en de herplaatsing van de ijzeren draaihekken in de 'poort' van Ouderhoek onder Nieuwersluis tot een goed einde gebracht. De familie Van Engen, eigenaren van de boerderij daar, heeft er zelf hard aan mee gewerkt. Zij heeft de poort nu gevrijwaard van auto-overlast door een aparte inrijweg aan te leggen iets ten noorden van de boerderij.

De poort zou voorheen aan het jaagpad gestaan kunnen hebben aan het zuid-einde van het terrein van het voormalige buiten Ouderhoek en zou vandaar in 1914 naar de huidige plaats overgebracht kunnen zijn nadat het huis Ouderhoek reeds lang tevoren, rond 1838, afgebroken was. Restanten van de dam zijn te vinden in de sloot tussen het jaagpad en het terrein achter de woonboten, die ter plekke de Vecht ontsieren. Lutgers beeldt de situatie af in zijn *Gezigten aan de Rivier De Vecht* dat in 1836 verscheen. De zandstenen dekplaten met sierknoppen dateren uit het begin van de 18e eeuw (zie *Jb. Nijstarlake 1990* blz. 59 en 1987 blz. 38 e.v.). Zij zijn wat eenvoudiger dan de paalbekroningen die Lutgers afbeeldt, zodat het mogelijk is dat zij aan de weg hebben gestaan tegenover de ingang van de voormalige buitenplaats Beerevelt. Dat lag waar nu het weiland ten zuiden van de boerderij van Van Engen is. De familie Blijdenstein, eigenaren in 1914 van zowel Middenhoek als Ouderhoek als de onderhavige boerderij heeft de poort opnieuw doen opmettelen op de huidige plaats.

In het verslagjaar is een aanvang gemaakt met de herplaatsing van de poort van Groenhoven in Oud Zuilen zoals aangekondigd in het vorige verslag. Van het VSB-fonds en het Anjerfonds werden subsidies verkregen zodat met de eigen Stichtingsmiddelen een begin gemaakt kon worden. De twee gemetselde pilaren zijn op de oude plaats reeds voor een deel opgetrokken en wachten op het gereedkomen van de restauratie van de hekken. Deze zijn door de smid opgehaald uit de moestuin van kasteel Zuylen en worden nu bijgewerkt en geschoepd (verzinkt). Na de plaatsing van de draaihekken worden de pilaren afge maakt en gestuct. Als er voldoende middelen beschikbaar komen worden de bustes van twee Romeinse keizers die voorheen de pilaren bekroonden afgegoten van de marmeren originelen. Deze staan op de tuinmuur van Slot Zuylen. Groenhoven is een 18e-eeuwse buitenplaats waarvan het park en de boomgaard nog geheel intact zijn. Alleen het huis, de theekepel en de bijgebouwen zijn rond 1900 afgebroken. Door de herplaatsing van de inrijpoort (vlak bij de brug over de Vecht) krijgt het park, dat gemeente-eigendom is, weer een 'gezicht'.

Loenen, maart 1994

E. Munnig Schmidt



Het hek van Groenhoven te Oud Zuilen in 1895 met het vlak daarna afgebroken huis op de achtergrond. Dit hek wordt weer op de oude plaats aan de ingang van het nog bestaande wandelpark door onze stichting herbouwd (collectie Van Ommeren-Hoenson te Leersum).

# Inhoud

Ereleden en bestuur .....	2
Ledenlijst 1993 .....	3
Mededelingen .....	17
Conceptstaat van baten en lasten 1993 .....	18
Jaaroverzicht 1993 .....	19
Adriaan Paets van Troostwijk 1752-1837. Bewoner van 'Sterreschans' te Nieuwersluis. ....	22
Slotsigt, Slotzigt, Slotzicht .....	28
De 'Maarsseveen', een zeventiende-eeuws oorlogsschip .....	53
De watertollen in Abcoude en Baambrugge in de 18e en het eerste kwart van de 19e eeuw .....	55
Een onbekend schilderij van Kasteel Cronenburgh te Loenen .....	60
Aanwinsten voor de bibliotheek .....	67
De Stichting Stichtse Historische Reeks .....	73
Jaarverslag 1993 van de Dr. R. van Luttervelt Restauratie Stichting .....	74